

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر امور اقتصادی

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

سنگر سازان بی سنگر ... سنگر علمی و تولید

سال پنجم، شماره ۲ / دوماه نامه «آمرداد و شهریور» ۱۴۰۴

خبرنامه علمے - تحلیلے

پنجاهمین سال تاسیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
50th Anniversary of Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO)
۱۴۰۴ | یکم فروردین و تجربه برای تحقق امنیت غذایی | ۲۰۲۴

مدیر مسئول: علیرضا نیکویی

سر دبیر: صفت اله رحمانی

مدیر داخلی: علیرضا حمزه لوی

ویراستار علمی و ادبی: محمدرضا شیرزادی

اعضای هیئت تحریریه (به ترتیب الفبا) :

بهرروز حسن پور / باقر حسین پور / صفت الله رحمانی

علیرضا شریف مقدسی / محمدرضا شیرزادی / راحله فرهنگ /

سیداحمد محدث حسینی / مهرنوش میرزایی / علیرضا نیکویی /

همکاران این شماره:

ناصر اسیبانی، زهرا خشنودی فر، مژگان شاعری، محمدرضا شیرزادی

مهرداد مجاوری، علی باباییگلو، محرم عین الهی، رضا صداقت

فاطمه عسگری، علیرضا حمزه لویی، علی شهناوی، محمود محمد قاسمی

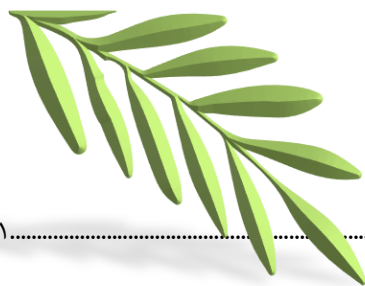
نوید کارگر ده بیدی، معصومه پازوکی، نوید کارگر ده بیدی، آیدا الالدین وندی

آدرس: تهران، بزرگراه چمران، خیابان یمن، بعد از مقدس اردبیلی،

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی،

طبقه همکف دفتر امور اقتصادی

سخن روز:

سنگر ساز بی سنگر جهاد علمی.....

یادداشت تحلیلی:

ورود غیرمتخصصین به عرصه کشاورزی: بسترهای نوآوری یا تهدید سنت‌ها؟ (احمد محدث حسینی و علیرضا توکلی)..... ۲-۴

مفاهیم اقتصادی - اجتماعی :

۱. زنجیره ارزش محلی (LVC) در مقابل زنجیره ارزش جهانی (GVC) (بهروز حسن پور)..... ۵-۶

۲. «نظریه اجتماعی عمل بوردیو» یا «نظریه سرمایه، عرصه و هابیتوس بوردیو» (محمدرضا شیرزادی)؛..... ۷-۹

مفاهیم پژوهشی :

۱. تغییر اقلیم در آینده پژوهی (نوید کارگر دهبیدی)..... ۱۰-۱۱

۲. اقدام پژوهی مشارکتی بخش چهارم: پیاده سازی PAR در تحقیقات کشاورزی (باقر حسین پور)..... ۱۲-۱۵

خلاصه مقاله:

۱. برآورد و تحلیل بهره‌وری کل عوامل تولید در واحدهای پرورش مرغ گوشتی شهرستان زنجان (محرم عین الهی)..... ۱۶

۲. طراحی الگوی پارادایمی توسعه کارآفرینی گردشگری پایدار روستایی با تاکید بر نقش جهت‌گیری استراتژیک و سرمایه‌فکری سبز

(مورد مطالعه: روستاهای شهرستان شاهرود) (معصومه پازکی)..... ۱۷

یافته قابل ترویج:

۱. الگوی مدیریتی و توانمند سازی بهره بردارن بخش کشاورزی در پهنه های ترویجی منطقه سیستان (محمود محمدقاسمی)..... ۱۸-۱۹

معرفی کتاب :

۱. جنگ روسیه - اوکراین و امنیت غذایی (فاطمه عسکری)..... ۲۰

۲. هفت عادت مردمان موثر (علی شهنوازی)..... ۲۱

معرفی متخصصان:

زندگی نامه دکتر امین کیوان، پدر علم شیلات ایران (علیرضا شریف مقدسی)..... ۲۲-۲۳

معرفی چهره ماندگار:

مرحوم دکتر صدر الاشرافی (ناصر آسیابانی)..... ۲۴-۲۶

ذهن فعال:

مندلیف و هنر الگو یابی (علیرضا شریف مقدسی)..... ۲۷

سلامت بدن، روح و روان

مدیریتی، روح، روان و بدن (محمدرضا شیرزادی)..... ۲۸-۳۱

اخبار و رویدادها: (مژگان شاعری، راحله فرهنگ، علیرضا توکلی، ناصر آسیابانی، مهرداد مجاوری، رضا صداقت، علیرضا بابا بگلو، علیرضا حمزه لویی)

..... ۳۲-۴۲

پاسداشت: همکار سرکار خانم دکتر فاطمه عسگری..... ۴۳

سخن روز

سنگر سازان بی سنگر... جهاد علمی

جهاد سازندگی، نامی آشنا و سرشار از ایثار و فداکاری است؛ مردان و زنانی که در روزگار مقاومت و سختی‌های جنگ تحمیلی، بی‌هیچ چشم‌داشتی، سنگرسازان بی‌سنگر گرسنگان این مرز و بوم بودند. آنان جان و مال و ناموس را در طبق اخلاص نهادند، تا امروز ما در میان امنیت و آرامش، زندگی کنیم و کشورمان پایدار بماند. اما امروز، در مقطعی حساس و پیچیده‌تر، جهادگری به شکل نوینی از ما انتظار می‌رود؛ جهادی در سنگر علم و تولید، سنگری که بی‌صدا اما رعدآسا، در قلب میدان جنگ اقتصادی و فرهنگی، معنا می‌یابد.

ما اکنون در زمانی هستیم که دشمنی‌ها نه تنها در میدان‌های دریایی، زمینی و هوایی، بلکه در عرصه اقتصاد و تولید علم به شکلی شدید و پیچیده جریان دارد. کشور ما در مقابله با تهدیدات ذاتی، بویژه دشمنان قسم‌خورده‌ای همچون رژیم اشغالگر قدس، نیازمند آن است که همه ظرفیت‌های کشور، به ویژه در بخش کشاورزی و صنعت، با تمام توان وارد عمل شوند. اقتصاد مقاومتی که رهبر فرزانه انقلاب بارها بر آن تأکید کرده‌اند، راهبردی است که باید به «انقلاب تولید» و «جهش علمی» منتهی شود.

در این مسیر، موضوعات کلیدی و برجسته‌ای چون تولید واکسن‌های بومی، حفظ خودکفایی در عرصه دارو و سلامت، تدوین و اجرای الگوی کشت علمی و به‌روز، و جلب سرمایه‌گذاری‌های هوشمندانه در بخش کشاورزی و امنیت غذایی از اهمیت بی‌بدیلی برخوردارند. جهاد کشاورزی به عنوان بستر حیات، اینک در عرصه‌های امنیت زیستی با جدیت و مسئولیت‌پذیری فعالیت می‌کند؛ پاسداری از منابع پایه و زیستی کشور، حفظ تنوع ژنتیکی محصولات و مقابله با تهدیدات بیولوژیک، وظیفه‌ای است که این جهادگران علمی با توان

و تخصص بی‌وقفه دنبال می‌کنند. آنها همچنان و پرتوان در راه اقتدار و خودکفایی بخش کشاورزی و منابع طبیعی حرکت می‌کنند تا جای پای ایران را در میان کشورهای برجسته جهانی استحکام بخشیده و بانی عزت و آبرو و تاب‌آوری ایران زمین باشند.

جهاد علمی امروز، به مثابه شیشه عمر اقتدار این مرز و بوم است؛ شکسته شدن این شیشه به معنای از دست دادن میراث گرانبه‌ای جهادگران، سنگرسازان بی‌سنگر، رزمندگان و شهدایی است که با خون خود راه را برای ما هموار کردند. تنها از طریق توسعه پایدار و انتقال ذخیره‌های علمی و عملی به نسل‌های آینده است که می‌توانیم این افتخار و عظمت را پاس بداریم و جهاد دیروز را ادامه دهیم.

اینجا سرزمین دلیران است؛ ایران، کشوری که با نام شجاعت و مقاومت گره خورده است. ما موظفیم تا این میراث بزرگ را نه تنها حفظ نموده، بلکه با جاری‌سازی روحیه جهاد علمی و تولیدی، آن را به اوج رسانیم و به دست آیندگان بسپاریم. راه جهاد، راهی است که هیچگاه پایانی ندارد؛ جهادی که امروز در عرصه علم، امنیت زیستی و تولید جاری است، حافظ اعتلای ایران و استحکام اقتدار ملی خواهد بود.

بیایید از آن شهیدان گمنامی که روزگاری بی‌سنگر، پاسدار سفره‌های مردم بودند، الگو بگیریم و امروز در سنگرهای علم و فناوری و تولید ایستادگی کنیم. همانگونه که رزمندگان دیروز پیروز شدند، ما نیز در این جبهه اقتصادی-تولیدی باید مقتدر و سرافراز بوده و نام ایران را بر بلندای دماوند اقتدار بنشانیم.

... اما غیرت داشت

راه همه شهدا تاریخ اسلام پر رهرو

یادداشت تحلیلی

ورود غیرمتخصصین به عرصه کشاورزی: بسترهای نوآوری یا تهدید سنت‌ها؟

۱. سیداحمد محدث حسینی ۲. علیرضا توکلی

۱. مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی

۲. موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی

بر اساس نتایج سرشماری کشاورزی سال ۱۴۰۳، از مجموع ۳۲۸۳۶۱۱ بهره‌بردار باسواد در بخش کشاورزی، تنها ۸۵۶۰۵ نفر (۲/۶۱ درصد) دارای مدرک دانشگاهی مرتبط با کشاورزی بوده‌اند. در مقابل، ۳۳۵۵۹۸ بهره‌بردار (۱۰/۲ درصد) دارای مدرک دانشگاهی غیرمرتبط در این بخش فعالیت داشته‌اند. به عبارت دیگر، تعداد غیرمتخصصان حاضر در بخش کشاورزی تقریباً چهار برابر متخصصان آن بوده است.

ورود شخصیت‌های حقیقی یا حقوقی به هر عرصه تولیدی، خدماتی و آموزشی و نیاز به تخصص و احراز صلاحیت‌های عمومی و تخصصی است. این لازمه، از آن جهت ارزش و اهمیت دارد که ضمن حفظ سرمایه و منابع سرمایه‌گذار، تهدیدی متوجه منافع جامعه و منابع پایه و حتی مناسبات بین دول، نگردد.

بر اساس این فرض مقبول و پذیرفتنی، بایستی معیارها، ضوابط و الزاماتی برای ورود به برخی گرایش‌ها، خدمات، صنایع، معادن، تجارت و ... تعریف و به شدت بر آن نظارت شود. کسی که در صنعت سیمان فعالیت می‌کند، مصالح ساختمانی تولید می‌کند، کابل برق تولید می‌کند، بالابر تولید می‌کند، لوله و اتصالات آب و برق و گاز تولید می‌کند، نیاز دارد الزامات خاصی را طی کرده و استانداردهایی را گذرانده و یا خود اهلیت و صلاحیت داشته یا از یک

فرد یا مجموعه دارای صلاحیت، برخوردار باشد. لذا انتظار می‌رود که یک نظام اهلیت و صلاحیت در ورود به مشاغل تخصصی و حرفه‌ای وجود داشته باشد. تنها بخشی که در ایران، از این قاعده مستثنی بوده و هر فرد / بنگاه / شرکت / تعاونی و می‌تواند با اتکا به ثروت و سرمایه خویش، صبح از خواب بیدار شده و وارد زنجیره تولید شود، بخش کشاورزی است.

پزشک متخصص؛ بدون هیچ سابقه کشاورزی وارد زنجیره تولید کشاورزی می‌شود، کارخانه‌دار؛ سودای ورود به بخش کشاورزی می‌کند، سیاست‌مدار؛ وارد عرصه کشاورزی می‌شود، هواپیمایی، خودروسازی، فولاد و ... وارد این عرصه جذاب می‌شوند، چرا؟

در ادبیات فارسی نیز به این موضوع ورود کردند و نوشته‌اند که اگر خیاط شیرینی‌پز شد یا در شیرینی سوزن پیدا می‌شود یا لباس به شیرینی آغشته می‌شود.

یا به بیانی دیگر: درزی گو افتاد در حلواپزی / در حلوی تلخش سوزن خوری.

در نگاه اول، این ورود و حرکت، یک مزیت و حسن برتر محسوب می‌شود که «سبب ورود سرمایه‌گذاری قابل توجه از سایر فعالیت‌ها به بخش کشاورزی شده است و در ادامه سبب تکمیل زنجیره ارزش و واحدهای فن‌آور، فرآوری و تبدیلی شده و سبب رونق بازار کشاورزی می‌شوند، برخی کارشناسان و متخصصین را به خدمت می‌گیرند، محل و مرجع برگزاری برخی مراسمات و انتقال دانش می‌شوند، مورد توجه مدیران و سیاست‌مداران واقع می‌شوند، سبب ایجاد اشتغال به ویژه کارگری می‌شوند و» آیا این همه‌ی رخدادهاست یا لایه‌های پنهان دیگری هم دارد.

الف) تهدیدها در این خیزش

بخش کشاورزی، ذاتاً از یکسری معافیت‌ها و مزیت‌ها، برخوردار است مانند سود پایین‌تر تسهیلات بانکی، نوع وثایق، استمهال‌ها، بیمه‌های مرتبط با حوادث قهری طبیعی، نوع عوارض واردات و صادرات، قیمت‌های تضمینی، مشوق‌ها، خدمات دانشی و ترویجی رایگان، نوع عوارض تولید یا پسماند، ورود چنین افراد، بنگاه‌ها، شرکت‌ها و به بخش کشاورزی که عمدتاً در مقیاس‌های بزرگ و تعدد مکانی صورت گرفته و در مکان‌هایی ورود می‌کنند که با محدودیت‌های منابع آبی هم مواجه هستند، شائبه‌هایی را پدید می‌آورد. بخاطر جایگاه ویژه و برتر (مالی، سیاسی، اجتماعی، نظامی، اداری و) که دارند، از امتیازات ویژه هم برخوردار بوده و براحته تولیدکنندگان خرد، از حریم آنها، حذف و هضم می‌شوند، از مساعدت‌ها و مشوق‌ها و بسته‌های بخش براحته استفاده می‌کنند و اساساً مسئولیت‌پذیری نیز ندارند. نگرانی جدی که پیرامون این موضوع وجود دارد این است که مجموعه فعالیت آنها، حیات خلوتی برای سایر سرمایه‌ها و درآمدهای غیرکشاورزی محسوب و بستری برای پول‌شوئی باشد.

نگاه حاکم بر این فعالیت‌ها، صادرات‌محور است که بر مناطق بحران‌زده آبی استوار است و اساساً تولید و صادرات محصولات کشاورزی تولید شده در چنین مناطقی، فاقد توجیهات فنی و پایداری در «تجارت آب مجازی» است. آنها دارای محیط‌های بسته‌ای هستند که نقشی در انتقال و توسعه فناوری نداشته یا حداقل در انحصار نگه می‌دارند، اما از آن سو بخاطر دسترسی به شرایط مالی خوب، از همه بسترهای دانشی و کارشناسی وزارت جهادکشاورزی برخوردار می‌باشند.

کاهش بهره‌وری و تخریب منابع: مدیریت نادرست آب: فرد غیرمتخصص ممکن است با انتخاب الگوی کشت نامناسب (مثل کاشت محصولات آب‌بر مانند هندوانه در مناطق خشک) یا استفاده از روش‌های غلط آبیاری، به منابع آب زیرزمینی آسیب جدی وارد کند.

فرسایش خاک: استفاده نادرست از ماشین‌آلات سنگین و روش‌های شخم غیراصولی می‌تواند منجر به فرسایش و تخریب خاک شود. استفاده بی‌رویه از نهاده‌ها: مصرف غیربهبینه کود و سموم شیمیایی که توسط کشاورز متخصص و با آزمایش خاک تعیین می‌شود، (پ) جنبه‌های مثبت این اقدام

می‌تواند هم آلودگی محیط زیست را در پی داشته باشد و هم هزینه تولید را افزایش دهد.

خطر اقتصادی و افزایش ناپایداری: شکست مالی کشاورزی کسب‌وکاری پرریسک است. فرد غیرمتخصص به دلیل عدم آگاهی از این ریسک‌ها (نوسانات قیمت، آفات، خشکسالی) ممکن است با شکست مالی مواجه شود و سرمایه خود را از دست بدهد.

تولید نامنظم و بی‌کیفیت: عدم آگاهی از اصول برداشت، انبارداری و استانداردهای بازار می‌تواند منجر به تولید محصولی شود که قابل فروش نیست یا با قیمت بسیار پایین به فروش می‌رسد.

تخریب بافت اجتماعی روستا: احتمال تغییر کاربری اراضی: خرید زمین‌های کشاورزی توسط افراد غریب‌بومی و ثروتمند با هدف سوداگری یا تغییر کاربری در آینده، می‌تواند بافت سنتی روستا و معیشت کشاورزان خرده‌پا را تحت تأثیر قرار دهد.

ایجاد تنش محلی: اگر ورود غیرمتخصصان به شکل تصاحب منابع آب و خاک باشد، می‌تواند منجر به ایجاد تنش و اختلاف با کشاورزان بومی شود.

ب) فرصت‌ها و مزایا

بدلیل دسترسی چنین افراد، بنگاه‌ها، شرکت‌ها و به بخش کشاورزی به منابع مالی و نیز دسترسی به منابع دانشی و فناوریانه، می‌توانند در بهبود زنجیره ارزش، کاهش ضایعات، کاهش مصرف آب در واحد سطح (و نه الزاماً کاهش برداشت)، ایجاد واحدهای فرآوری و بسته‌بندی، ایجاد شبکه و زنجیره توزیع موثر باشند. بنظر می‌رسد در صورتی که هدایت چنین افرادی به سمت رویکردهای مذکور (و نه الزاماً تولید)، می‌تواند در کنترل تهدیدها و تبدیل آن به فرصتی برای افزایش سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی موثر بوده و می‌توان از آن استقبال کرد.

یکی از اقدامات ضروری برای کنترل و هدایت چنین فعالیت‌هایی، ارائه دستورالعملی برای الزام به رعایت برخی ضوابط و معیارها، شفافیت مالی و حسابرسی دقیق، برخورداری از بدنه کارشناسی تخصصی بخش کشاورزی، مشارکت در آموزش و ترویج و انتقال فناوری، مشارکت در اقدامات زیربنایی بهبود منابع آب (به ویژه آب سبز)، حمایت از پژوهش‌های بخش کشاورزی در سطحی فراتر از عرصه تحت مدیریت و است که ابعاد منفی و نگران‌کننده را کاهش خواهد داد

۱- تزریق سرمایه و نوآوری

جذب سرمایه‌گذاری: بسیاری از کشاورزان سنتی به دلیل مشکلات مالی قادر به سرمایه‌گذاری در فناوری‌های جدید نیستند. ورود سرمایه‌گذاران غیرمتخصص اما علاقه‌مند می‌تواند سرمایه مورد نیاز برای نوسازی بخش کشاورزی را فراهم کند. بهره‌گیری از فناوری: این افراد ممکن است با خود فناوری‌های جدید (مانند کشاورزی دقیق، سیستم‌های آبیاری تحت فشار) و مدل‌های کسب‌وکار نوین را به همراه بیاورند.

ایجاد بازار و توسعه زنجیره به بازارهای بزرگتر: یک سرمایه‌گذار شهری ممکن است دسترسی به بازارهای گسترده‌تر، برندینگ و بازاریابی قوی‌تری داشته باشد و بتواند محصولات را با ارزش افزوده بالا به فروش برساند.

تکمیل زنجیره ارزش: ورود این افراد می‌تواند منجر به ایجاد واحدهای فرآوری، بسته‌بندی و صنایع تبدیلی در کنار مزرعه شود که اشتغالزایی و درآمدزایی بیشتری ایجاد می‌کند.

۲- نگرش مدیریت کسب‌وکار (Business Approach)

کشاورزان سنتی اغلب به کشاورزی به چشم یک شیوه زندگی نگاه می‌کنند، در حالی که یک سرمایه‌گذار غیرمتخصص اما باهوش، به

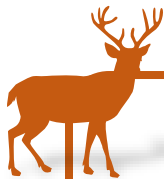
آن به عنوان یک کسب‌وکار نگاه می‌کند. این نگرش می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری، محاسبه دقیق هزینه و فایده و سودآوری بیشتر شود.

(ت) جمع‌بندی و راهکار کلیدی

ورود غیرتخصصی به خودی خود نه فرصت است و نه تهدید. این چگونگی مدیریت و هدایت این ورود است که آن را به فرصت یا تهدید تبدیل می‌کند.

****راه حل طلایی:** «غیرتخصصی ورود کند، اما مدیریت تخصصی حاکم باشد.»

به عبارت دیگر، بهترین حالت زمانی رخ می‌دهد که سرمایه و ایده از خارج از بخش کشاورزی (سرمایه‌گذاران غیرمتخصص) وارد شود، اما مدیریت اجرایی و عملیات مزرعه به دست کارشناسان و متخصصان مجرب کشاورزی (مهندسين ناظر، کشاورزان باتجربه) سپرده شود. به زبان دیگر می‌توان گفت کار اصلی کشاورزی به دست متخصصین و کار پشتیبانی از طرف غیرمتخصصین هم؛ می‌تواند انجام بشود یا به قول نظامیان کار صف توسط متخصصین و کار ستاد بدست غیر متخصصین هم قابل انجام است.

وَقَالَ الْجَوَادُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ عَمِلَ عَلَى غَيْرِ عِلْمٍ مَا يُفْسِدُ أَكْثَرَ مِمَّا يُصْلِحُ. [بحار ۳۶۷/۸]

امام جواد علیه السلام فرمود: هر کس بدون آگاهی کار کند، بیش از آنکه درست کند، خراب می‌کند

آنچنانک عاشقی بر سروری عاشقت آن خواجه بر آهنگری

هر کسی را بهر کاری ساختند میل آن را در دلش انداختند

(۱) مفاهیم اقتصادی - اجتماعی

زنجیره ارزش محلی (LVC) در مقابل زنجیره ارزش جهانی (GVC)

بهرز حسن پور

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس

گونه‌ای که بخش اعظم فعالیت‌های زنجیره ارزش در یک منطقه صورت گیرد. زنجیره ارزش محلی (Local Value Chain) یا به اختصار (LVC) و زنجیره ارزش جهانی (Global Value Chain) یا به اختصار (GVC) دو مفهوم متفاوت در اقتصاد هستند که به چگونگی تولید و توزیع کالاها و خدمات اشاره دارند. LVC به فعالیت‌هایی اشاره دارد که در یک منطقه جغرافیایی محدود، معمولاً در داخل یک کشور، اتفاق می‌افتند. در مقابل، GVC به فعالیت‌هایی اشاره دارد که در سطح بین‌المللی و در کشورهای مختلف پراکنده شده‌اند.

در یک تعریف ساده زنجیره ارزش محلی (LVC) شامل تمام فعالیت‌هایی است که برای تولید، توزیع و فروش یک محصول یا خدمات در یک منطقه محدود جغرافیایی (معمولاً یک کشور) انجام می‌شود. این فعالیت‌ها وابستگی کمتری به بازارهای بین‌المللی دارد و می‌تواند به توسعه اقتصادی محلی و ایجاد اشتغال در داخل یک کشور کمک کند. در LVC، فعالیت‌ها معمولاً در یک محیط محدود و با تعاملات کمتری با سایر کشورها انجام می‌شوند. این زنجیره‌ها معمولاً ساده‌تر و کوتاه‌تر هستند و وابستگی کمتری به بازارهای بین‌المللی دارند. به عنوان مثال یک کارگاه تولیدی کوچک که تمام مواد اولیه و قطعات خود را از داخل کشور تهیه می‌کند و محصولاتش را در داخل همان کشور به فروش می‌رساند، یک نمونه از LVC است.

زنجیره ارزش شامل طیف کاملی از فعالیت‌های بنگاه‌ها برای تولید یک محصول از ایده تا مصرف نهایی و پس از آن می‌شود. از جمله این فعالیت‌ها می‌توان به تحقیق و توسعه، طراحی، تولید، بازاریابی، توزیع و پشتیبانی مصرف کننده نهایی اشاره کرد. بسیاری از فعالیت‌های با ارزش افزوده بال در جایگاه پیش و پس از مرحله تولید قرار می‌گیرند. کشورهای توسعه یافته، اغلب در فعالیت‌های با ارزش افزوده بال حضور دارند؛ در حالی که کشورهای در حال توسعه بر فعالیت‌های با ارزش افزوده پایین‌تر متمرکز هستند. امروزه در اقتصاد جهانی، حدود ۷۰ درصد تجارت بین المللی، مربوط به زنجیره‌های ارزش جهانی است زیرا خدمات، مواد خام، اجزا و قطعات بارها از مرزها عبور می‌کنند و پس از به کارگیری در تولید محصولات نهایی برای مصرف کنندگان در سراسر جهان ارسال می‌شوند. بر اساس تغییرات ساختاری که در اقتصاد جهان رخ داده، برخی مناطق جهان نیز درصدد هستند با ادغام منطقه‌ای و تجمیع منابع و توانمندی‌ها از طریق تشکیل زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای، رقابت‌پذیری خود را در سطح بین‌المللی ارتقا دهند؛ به

در حالی که زنجیره ارزش جهانی (GVC) شامل فعالیت‌هایی است که برای تولید، توزیع و فروش یک محصول یا خدمات در سطح بین‌المللی و در کشورهای مختلف انجام می‌شود. در GVC، فعالیت‌ها در کشورهای مختلف توزیع شده و هر کشور ممکن است در بخشی از فرآیند تولید تخصص داشته باشد. این زنجیره‌ها معمولاً پیچیده‌تر و طولانی‌تر هستند و وابستگی بیشتری به بازارهای بین‌المللی دارند. به عنوان مثال یک شرکت تولیدی که مواد اولیه خود را از یک کشور، قطعات را از کشور دیگر، و مونتاژ نهایی را در کشور دیگری انجام می‌دهد، و محصولاتش را به کشورهای مختلف صادر می‌کند، یک نمونه از GVC است.

بنابراین زنجیره‌های ارزش جهانی در مجموع به افزایش رقابت‌پذیری، دسترسی به فناوری‌های جدید و افزایش صادرات جهانی کمک می‌کنند. در نهایت، درک تفاوت‌ها و روابط بین LVC و GVC برای سیاست‌گذاران و فعالان اقتصادی بسیار مهم است تا بتوانند استراتژی‌های مناسبی برای توسعه اقتصادی اتخاذ کنند. در جدول ۱ برخی از تفاوت‌های زنجیره ارزش محلی (LVC) و زنجیره ارزش جهانی (GVC) با توجه به ویژگی‌ها و ابعاد مختلف بطور خلاصه آمده است.

جدول ۱: تفاوت‌های زنجیره ارزش محلی (LVC) و زنجیره ارزش جهانی (GVC) با توجه به ویژگی‌ها

ویژگی	زنجیره ارزش محلی (LVC)	زنجیره ارزش جهانی (GVC)
محدوده جغرافیایی	در سطح محلی یا ملی	در سطح قاره‌ای و بین‌المللی
بازار هدف	عمدتاً مصرف‌کنندگان داخلی و منطقه‌ای	بازارهای مصرف خارجی و بین‌المللی
نوع شرکت‌ها	شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs)	شرکت‌های چند ملیتی (MNEs)
سطح پیچیدگی	معمولاً ساده‌تر و کمتر پیچیده	پیچیده‌تر، چندمرحله‌ای و نیازمند هماهنگی بیشتر
مشارکت‌کنندگان	بازیگران داخل، تولیدکننده، توزیع‌کننده محلی	شرکت‌ها و تأمین‌کنندگان از کشورهای مختلف
نیاز به استانداردها	استانداردهای داخلی یا کمتر سختگیرانه	استانداردهای بین‌المللی مثل HACCP و ISO
مزیت رقابتی	نزدیکی به بازار، هزینه حمل‌ونقل کمتر	دسترسی به تکنولوژی، نوآوری و بازار بزرگ‌تر
ریسک‌ها	کمتر، ولی محدود به بازار محلی	بیشتر، شامل نوسانات ارزی، تحریم‌ها، تعرفه‌ها

رفرنس:

- ۱- حسن پور، ب. و زارع، ا. (۱۳۹۹). آشنایی با زنجیره ارزش کشاورزی، نشریه ترویجی، تالار ترویج سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی.
۲. Soliman, S., Papanastassiou, M. and Saka-Helmhout, A. (۲۰۲۳). The role of subsidiaries in Global Value Chains (GVCs): An institutional voids perspective on LVC upgrading and integration, *Journal of International Management*, ۱-۱۶.

۲) مفاهیم اقتصادی - اجتماعی

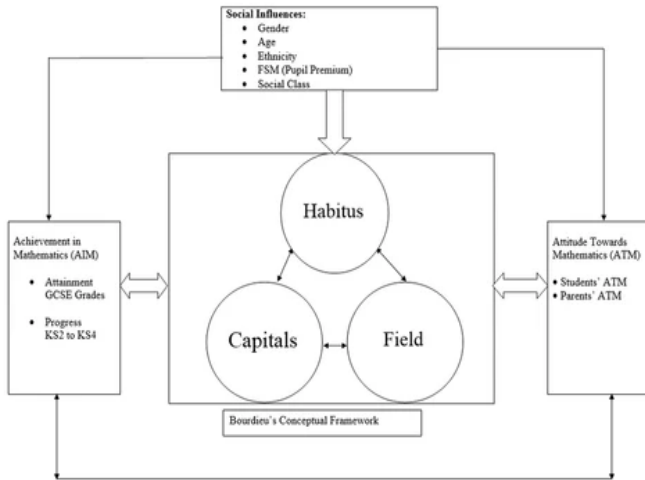
«نظریه اجتماعی عمل بوردیو» یا «نظریه سرمایه، عرصه

و هابیتوس بوردیو»

«Bourdieu's Social Theory of Practice: Capital, Field, and Habitus in Economic Sociology»

محمد رضا شیرزادی

دفتر امور اقتصادی سازمان تات

فرهنگی» (Cultural Capital)، و «عرصه» (Field) اشاره کرد. همچنین مفهوم کلیدی «habitus» در آثار او برجسته است، که به شبکه‌ای از چارچوب‌ها و الگوهای ذهنی اشاره دارد که رفتارها و نگرش‌های افراد را شکل می‌دهد و در طول زمان در محیط‌های اجتماعی متعدد شکل می‌گیرد. این نظریات به‌خصوص در تحلیل‌های اقتصادی-اجتماعی برای فهم چگونگی تأثیر روابط و ساختارهای اجتماعی در رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری اجتماعی و توسعه پایدار بسیار کاربردی هستند.

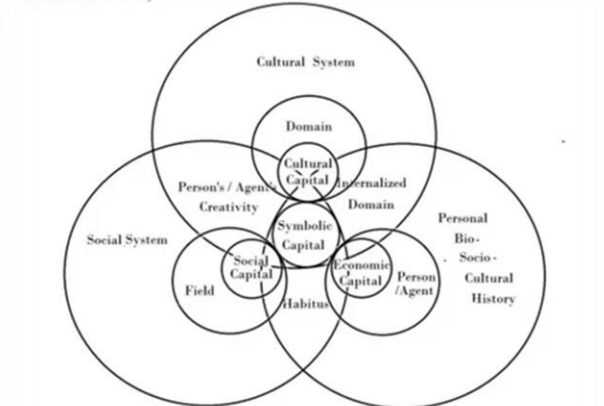
لازم است در ادامه به شرح مختصری از این مباحث بپردازیم:

۱. سرمایه اجتماعی (Social Capital)

از نظر پیر بوردیو، سرمایه اجتماعی شامل شبکه‌های رابطه‌ای، پیوندهای اجتماعی و منابعی است که افراد از طریق آن‌ها به مزایایی چون اطلاعات، فرصت‌های اقتصادی و تحصیلی دست می‌یابند. این سرمایه صرفاً شبکه‌های ساده نیست، بلکه در بافت ساختارهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شکل می‌گیرد و بازتولید می‌شود. سرمایه اجتماعی برای بوردیو با موقعیت و قدرت اجتماعی گره خورده و به طبقات اجتماعی کمک می‌کند تا از طریق روابط خود، منابع مهمی کسب کنند.

پیر بوردیو (Pierre Bourdieu) یکی از برجسته‌ترین جامعه‌شناسان و نظریه‌پردازان قرن بیستم بود که حدود سال ۱۹۳۰ در فرانسه به دنیا آمد و تا ۲۰۰۲ زندگی کرد. او تحصیلات خود را در دانشکده عالی نرمال پاریس گذراند و به تدریج به یکی از تأثیرگذارترین متفکران در حوزه جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و فلسفه اجتماعی تبدیل شد. بوردیو با تمرکز بر بررسی روابط قدرت، فرهنگ، و نابرابری‌های اجتماعی، به کشف سازوکارهای مخفی و پیچیده ساختارهای اجتماعی پرداخت. از مهم‌ترین دستاوردهای بوردیو نظریه‌های متعددی است که برای تحلیل فرایندهای اجتماعی مطرح کرده است. از جمله نظریات او می‌توان به نظریه‌های «سرمایه اجتماعی» (Social Capital)، «سرمایه

Creative Practice Theory

(Bourdieu and Collovalatzky synthesized)

IT Velikovsky 2012

۴. هابیتوس (Habitus)

هابیتوس مفهوم کلیدی دیگری است که به نظامی ذهنی از الگوها، نگرش‌ها و طرز تلقی‌هایی اشاره دارد که افراد در طول زمان و از طریق تجارب اجتماعی یاد می‌گیرند و آنها را در رفتار، ادراک و تصمیم‌گیری‌های خود به کار می‌برند. این ساختار ذهنی به صورت ناخودآگاه در افراد شکل می‌گیرد و رفتار اجتماعی آنها را تنظیم می‌کند، به گونه‌ای که سازگاری با شرایط اجتماعی را تسهیل می‌کند.

این مفاهیم پایه‌های اصلی نظریه‌های بوردیو برای تحلیل مسائل اقتصادی و اجتماعی هستند و به بررسی چگونگی تعامل سرمایه‌ها و ساختارهای اجتماعی در تولید نابرابری و فرصت‌ها می‌پردازند.

در ادامه جدول خلاصه‌ای از چهار مفهوم کلیدی نظریه‌های پیر بوردیو ارائه می‌شود که می‌تواند چارچوبی سازمان یافته و مفید برای استفاده علمی و پژوهشی باشد:

۲. سرمایه فرهنگی (Cultural Capital)

سرمایه فرهنگی به مجموعه‌ای از دانش‌ها، مهارت‌ها، تحصیلات و ارزش‌های فرهنگی اشاره دارد که افراد آنها را در طول زمان کسب می‌کنند و این سرمایه در نهایت می‌تواند به سرمایه اقتصادی تبدیل شود. بوردیو نشان می‌دهد که سرمایه فرهنگی نقش مهمی در تفاوت‌ها و نابرابری‌های اجتماعی ایفا می‌کند و طبقات اجتماعی مختلف با تکیه بر آن خود را متمایز می‌کنند. این سرمایه به صورت نهادینه شده، مبتنی بر دانش و آموزش رسمی یا غیررسمی است.

۳. عرصه (Field)

عرصه در نظریه بوردیو به یک نوع میدان اجتماعی اشاره دارد که در آن بازیگران اجتماعی با سرمایه‌های مختلف (اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی) در تعامل و رقابت برای کسب موقعیت و قدرت هستند. هر عرصه قوانین و ساختارهای خاص خود را دارد و بازیگران باید استراتژی‌هایی متناسب با آن قواعد اتخاذ کنند. عرصه‌ها می‌توانند حوزه‌های مختلفی مانند سیاست، اقتصاد، هنر و آموزش باشند.

مفهوم	تعریف مختصر	ویژگی‌ها و کاربردها	نام انگلیسی
سرمایه اجتماعی	شبکه روابط و تعهدات اجتماعی که مزایایی مانند اطلاعات و فرصت‌ها را برای فرد فراهم می‌آورد	وابسته به جایگاه اجتماعی، ابزاری برای کسب قدرت و منابع، اثرگذار بر توسعه اقتصادی و همکاری‌های اجتماعی	Social Capital
سرمایه فرهنگی	دانش، مهارت‌ها، تحصیلات و ارزش‌های فرهنگی که فرد کسب می‌کند و می‌تواند به سرمایه اقتصادی تبدیل شود	منبع تمایز طبقات اجتماعی، توانمندساز رفتار و نگرش، نهادینه شده در فرهنگ، آموزش و رفتارهای اجتماعی	Cultural Capital
عرصه (میدان)	میدان اجتماعی‌ای که بازیگران در آن با سرمایه‌های مختلف برای کسب موقعیت و قدرت رقابت می‌کنند	هر عرصه قواعد و هنجارهای ویژه دارد؛ رقابت برای تسلط؛ مثال: عرصه هنر، سیاست یا اقتصاد	Field
هابیتوس	نظام ذهنی از عادات و نگرش‌هایی که از تجارب اجتماعی شکل گرفته و رفتار را تنظیم می‌کند	ناخودآگاه است؛ رابطه بین ساختار اجتماعی و کنش فرد؛ شکل‌دهنده رفتار و ادراک در صحنه اجتماعی	Habitus

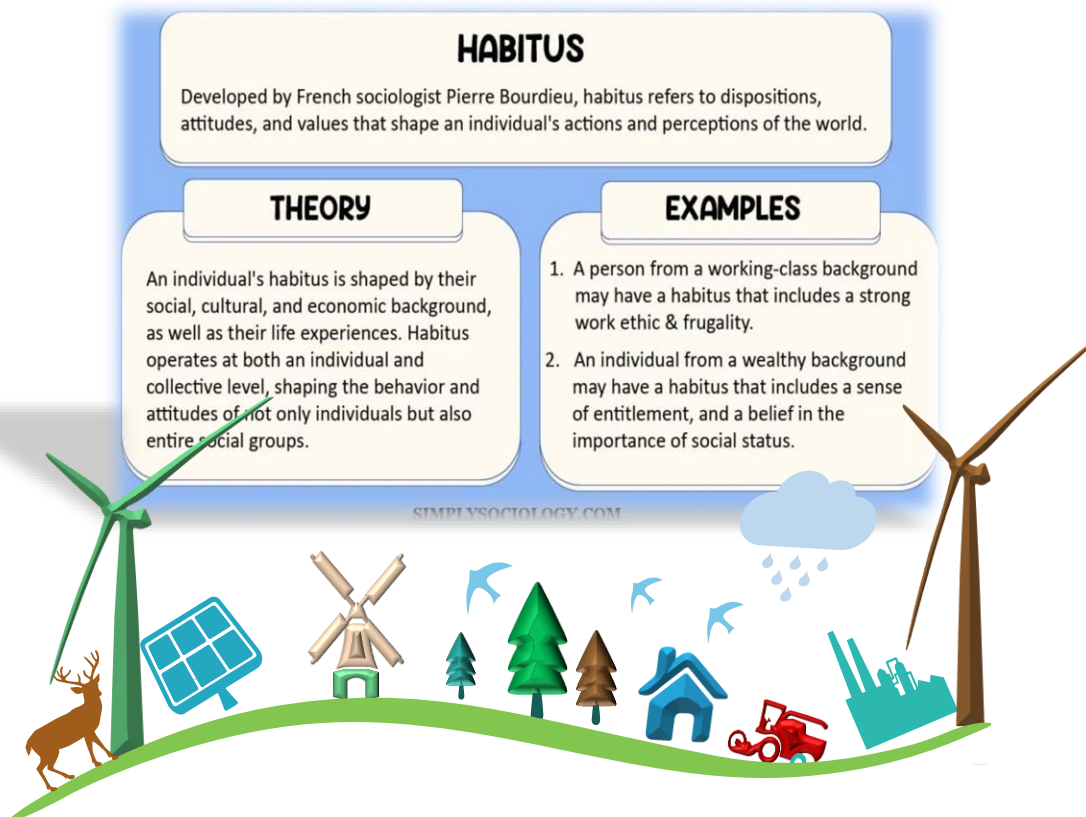

این جدول به صورت جمع‌بندی و سازمان‌یافته، ساختار نظری بوردیو را در تحلیل روابط اقتصادی-اجتماعی به راحتی در دسترس قرار می‌دهد و می‌تواند مبنای نگارش مقالات، تحلیل‌های سیاستگذاری و تحقیقاتی باشد که به کاربرد نظریه‌های اجتماعی در اقتصاد توجه دارند. در ادامه جدول خلاصه‌ای از چهار مفهوم کلیدی نظریه‌های پییر بوردیو ارائه می‌شود که می‌تواند چارچوبی سازمان‌یافته و مفید برای استفاده علمی و پژوهشی باشد:

مدل نظریه‌های پییر بوردیو معمولاً به صورت یک ساختار سه‌پایه متشکل از «سرمایه‌ها» (سرمایه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و نمادین)، «عرصه» (Field) و «هاییتوس» (Habitus) ارائه می‌شود که نقش تعیین‌کننده‌ای در موقعیت اجتماعی و کنش‌های فردی ایفا می‌کند.

می‌توان این مدل را به شکل زیر تصور کرد :

- هاییتوس (Habitus) نقطه مرکزی است که رفتار، نگرش و ادراک فرد را شکل می‌دهد.
- عرصه (Field) محیط‌ها و میدان‌های اجتماعی مختلف هستند که در آن‌ها بازیگران رقابت می‌کنند.
- سرمایه‌ها (Capital) انواع منابعی هستند که بازیکنان عرصه برای افزایش موقعیت خود به کار می‌برند (اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و نمادین).

(۱) مفاهیم پژوهشی

تغییر اقلیم در آینده پژوهی

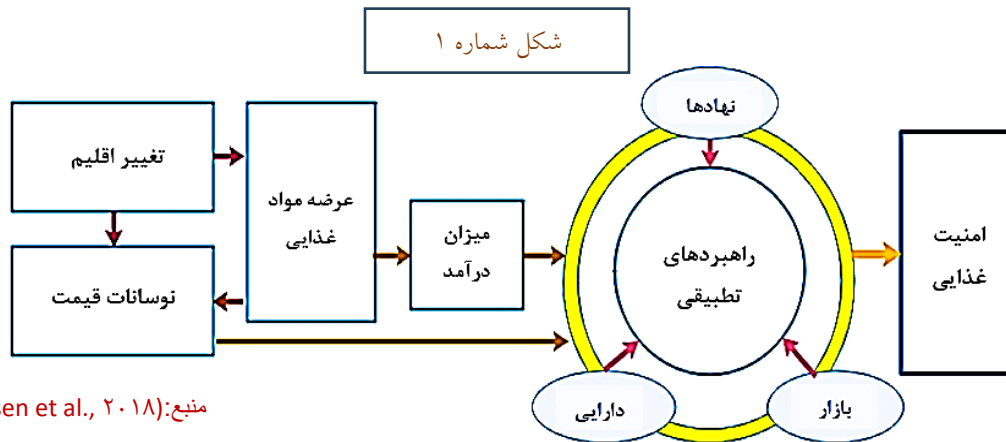
نوید کارگر دهبیدی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی

در دهه‌های اخیر، تغییر اقلیم چالش‌های زیادی را در مقابل برنامه‌ریزان کشورها جهت استفاده پایدار از منابع آب، حفظ محیط‌زیست و تولید مواد غذایی کافی ایجاد کرده و این امر منجر به یک بحران جهانی شده است. بخش کشاورزی به دلیل وابستگی به پارامترهای اقلیمی نظیر بارندگی، دما و رطوبت، آسیب‌پذیرترین بخش نسبت به پیامدهای تغییر اقلیم است. کشورها در زمینه دستیابی به امنیت غذایی، متناسب با ظرفیت و پتانسیل‌های سرزمینی و روابط خارجی خود با سایر کشورها، راهکارهای مختلفی

را بکار می‌گیرند. تولید غذای کافی از محل منابع داخلی و یا تأمین آن از طریق مناسبات تجاری با سایر کشورها از اقدامات مؤثر در این زمینه است. بسیاری از کشورها، ترکیبی از تولیدات داخلی و تجارت مواد غذایی را به عنوان سیاست مهم تأمین امنیت غذایی تلقی می‌کنند. در دیدگاه داخلی، مهم‌ترین رویکرد جهت بهبود امنیت غذایی، از منظر ابعاد مختلف آن، نگاه ویژه به بخش کشاورزی است. به عبارت دیگر، با عرضه کافی محصولات کشاورزی در فصول مختلف سال، باعث تأمین امنیت غذایی از بعد موجود بودن غذا می‌شود. همچنین با عرضه به‌موقع و در زمان مناسب محصولات کشاورزی و به تبع آن، تعدیل قیمت‌ها، باعث بهبود امنیت غذایی در بعد دسترسی به غذا می‌شود. نحوه اثرگذاری اقلیم بر بخش کشاورزی در شکل (۱) ارائه شده است.

شکل شماره ۱

منبع: (Wossen et al., ۲۰۱۸)

کند و با کاهش احتمالی میزان درآمد، نه تنها محدودیت منابع مالی جهت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی افزایش می‌یابد؛ بلکه، تأمین اقلام ضروری خوراکی و به تبع آن، امنیت غذایی خانوار زارع به مخاطره می‌افتد. بر اساس یافته‌های علمی، کاهش درآمد (ایجاد فقر) و ناامنی غذایی ارتباطی متقابل با یکدیگر دارند. فقر اقتصادی، نه تنها مانع بزرگ دسترسی به غذای با کیفیت است؛ بلکه خود ناامنی غذایی و سوءتغذیه، توانایی افراد برای توسعه مهارت‌ها را

با توجه به شکل (۱)، تغییر پارامترهای اقلیم نظیر درجه حرارت و میزان بارندگی که بر موجودی منابع آب در دسترس زارع (آب سطحی و زیرزمینی) اثرگذار است و می‌تواند به تغییر در عملکرد محصول منجر شود. در نتیجه، به طور مستقیم، عرضه محصولات کشاورزی و به تبع آن، امنیت غذایی در بعد موجود بودن غذا، دستخوش تغییر می‌شود. همچنین، با تغییر در میزان عرضه محصولات کشاورزی، باعث می‌شود که سطح درآمد زارعین تغییر

به فقیرتر شدن افراد منجر می‌شود.

رایج و ابعاد اقتصادی و اجتماعی وابسته به آن، سیستم‌های تولیدی متعارف قادر به تأمین امنیت غذایی و غلبه بر اثرات تغییرات اقلیم نخواهند بود. یکی از محورهای مطالعاتی در این زمینه، کشاورزی اقلیم-هوشمند است که یک رویکرد یکپارچه در ابعاد منطقه‌ای و جهانی است. این رویکرد، با تکیه بر ارکان سازگاری، کاهش خطرات تغییر اقلیم و افزایش بهره‌وری استوار است و با استفاده از وارینه‌ها و ارقام متنوع، تلفیق گیاهان درون سیستم‌های زراعی، بهبود کارایی مصرف آب، مدیریت آفات و غیره باعث می‌شود که تنوع زیستی و میزان انعطاف‌پذیری به سیستم‌های زراعی القا شود. از ملزومات کشاورزی اقلیم-هوشمند در شرایط فعلی، بهره‌مندی از راهبردهای متنوع انطباقی با تغییر اقلیم است. راهبردهای انطباقی به صورت فرآیندی تعریف می‌شود که می‌تواند تاب‌آوری سیستم‌های زراعی را در برابر طیف وسیعی از شوک‌های مختلف بهبود ببخشد. از این‌رو، تحقیقات و پژوهش‌های گذار از کشاورزی متعارف به اقلیم هوشمند و به‌ویژه اتخاذ راهبردهای انطباقی با تغییر اقلیم در هر منطقه جغرافیایی، نقش مهمی در تعدیل شرایط آب و هوایی و بهبود امنیت غذایی دارد.

تضعیف نموده و بهره‌وری آنها را کاهش می‌دهد که در نهایت با کاهش بهره‌وری، روابط بازار دچار اختلال شده و کشاورزان خرده‌پا با آسیب‌پذیری بیشتری مواجه می‌شوند. با ادامه این شرایط، ممکن است که انگیزه سرمایه‌گذاری کاهش یافته و کشاورزان مجبور شوند که جهت حفظ تولیدات فعلی، فشار بیشتری به منابع وارد نمایند. این فعالیت‌ها به نوبه خود باعث تخریب بیشتر منابع و تشدید تغییرات اقلیمی می‌شود.

مطابق شکل (۱)، تغییر در میزان عرضه محصولات کشاورزی منجر به تغییر قیمت محصول و به تبع آن، تغییر قیمت نسبی اقلام کشاورزی می‌شود. همچنین، نوسانات اقلیم با تغییر در عملکرد محصولات، باعث تغییر در تقاضای نهاده‌های مختلف می‌شود که به تبع آن، قیمت نسبی نهاده‌ها و محصولات تغییر می‌کنند. با تغییر قیمت‌ها، امنیت غذایی در بعد دسترسی به غذا تحت تأثیر قرار می‌گیرد. پرسش اصلی که مطرح می‌شود این است که آیا با ادامه فعالیت‌های بخش کشاورزی به شیوه سابق و عدم اتخاذ راهکارهایی متناسب با شرایط کنونی، می‌توان وضعیت امنیت غذایی را بهبود بخشید؟

بدیهی است که در صورت عدم تغییر بینش لازم در مورد کشاورزی

منابع

- Wossen, T., Berger, T., Haile, M. G., & Troost, C. (۲۰۱۸). Impacts of climate variability and food price volatility on household income and food security of farm households in East and West Africa. *Agricultural Systems*, 163, ۷-۱۵. Baer-Nawrocka, A. and Sadowski, A. ۲۰۱۹. Food security and food self-sufficiency around the world: A typology of countries. *Plos One*, ۱۴(۳): ۱-۱۵. Barasa, P. M., Botai, C. M., Botai, J. O., & Mabhaudhi, T. (۲۰۲۱). A Review of Climate-Smart Agriculture Research and Applications in Africa. *Agronomy*, 11(۶), ۱-۲۶. Okoronkwo, D. J., Ozioko, R. I., Ugwoke, R. U., Nwagbo, U. V., Nwobodo, C., Ugwu, C. H., & Mbah, E. C. (۲۰۲۴). Climate smart agriculture? Adaptation strategies of traditional agriculture to climate change in sub-Saharan Africa. *Frontiers in Climate*, 6, ۱۲۷۲۳۲۰.

قَالَ امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عَلِيهِ السَّلَامُ): مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ اِمَامًا فَلْيَدِّ اَبْعَلِمِ نَفْسَهُ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ وَ لِيَكُنْ تَاْدِيْبُهُ
بَسِيْرَةً قَبْلَ تَاْدِيْبِهِ بِلِسَانِهِ مُعَلِّمُ نَفْسِهِ مَوْدِيْهَا اَحَقُّ بِالْاِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَ مَوْدِيْهِمْ.

آن که خود را در مرتبه پیشوایی قرار می‌دهد باید پیش از مؤدب نمودن مردم به مؤدب نمودن خود اقدام کند، و پیش از آنکه دیگران را به گفتار ادب نماید، باید به کردارش مؤدب به آداب کند، و آن که خود را پیام‌رسان و ادب نماید به تعظیم سزاوارتر است از کسی که فقط دیگران را پیام‌رسان و تأدیب کند

۲) مفاهیم پژوهشی

اقدام پژوهی مشارکتی

بخش چهارم: چالش‌ها و ملاحظات در اجرای PAR در تحقیقات کشاورزی

باقر حسین پور

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی

در شماره‌های پیشین، روش‌های فنی و چگونگی اجرای اقدام پژوهی مشارکتی معرفی و تأکید گردید که PAR به عنوان یک رویکرد نوآورانه در تحقیقات رفتاری، به دنبال ایجاد تعامل و همکاری نزدیک بین محققان و ذینفعان محلی است. این روش به‌ویژه در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا به دنبال جلب مشارکت فعال و برابر همه گروه‌ها برای شناسایی و حل چالش‌های موجود در جوامع محلی است. با این حال، اجرای PAR با چالش‌ها و ملاحظات از دینامیک‌های قدرت و ساختارهای سلسله‌مراتبی گرفته تا موانع زبانی و فرهنگی و همچنین محدودیت‌های نهادی و تأمین مالی مواجه است که می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر کیفیت و اثربخشی نتایج تأثیر بگذارند. این بخش مقاله در پی آن است تا به بررسی این چالش‌ها و ملاحظات پرداخته و راهکارهایی برای غلبه بر آن‌ها ارائه نماید.

الف) غلبه بر دینامیک‌های قدرت و ساختارهای سلسله‌مراتبی

اقدام پژوهی مشارکتی به‌طور خاص بر اهمیت مشارکت فعال و برابر همه ذینفعان تأکید دارد. اما در عمل، دینامیک‌های قدرت و ساختارهای سلسله‌مراتبی موجود در جوامع محلی می‌تواند به‌طور قابل توجهی بر توانایی محققان در ایجاد یک محیط مشارکتی تأثیر بگذارد. این دینامیک‌ها ممکن است ناشی از عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی باشند که به‌طور تاریخی در جوامع شکل گرفته‌اند.

۱. شناسایی ساختارهای قدرت

اولین گام در غلبه بر دینامیک‌های قدرت، شناسایی ساختارهای قدرت موجود در جامعه است. این شامل درک نقش‌های مختلف ذینفعان، از جمله کشاورزان، رهبران محلی، نهادهای دولتی و سازمان‌های غیردولتی می‌شود. محققان باید به‌دقت به تعاملات و ارتباطات بین این گروه‌ها توجه کنند تا دریابند که چه کسانی در فرایند تصمیم‌گیری تأثیرگذار هستند و چه کسانی ممکن است به حاشیه رانده شوند. استفاده از روش‌های کیفی مانند مصاحبه‌های عمیق و گروه‌های متمرکز می‌تواند به شناسایی این ساختارها کمک کند.

۲. ایجاد فضایی برای گفت‌وگو

پس از شناسایی ساختارهای قدرت، محققان باید فضایی را ایجاد کنند که در آن همه ذینفعان بتوانند به‌طور آزادانه نظرات و تجربیات خود را بیان کنند. این می‌تواند شامل برگزاری جلسات مشورتی، کارگاه‌ها و گردهمایی‌ها باشد که در آن‌ها افراد مختلف به تبادل نظر بپردازند. به‌ویژه، لازم است که فضایی ایجاد شود که در آن صداهای ضعیف‌تر، مانند زنان و جوانان، شنیده شوند. تسهیلگران محلی می‌توانند نقش مهمی در این زمینه ایفا کنند، زیرا آن‌ها با فرهنگ و زبان محلی آشنا هستند و می‌توانند به ایجاد اعتماد و ارتباط مؤثر کمک کنند.

۳. آموزش و توانمندسازی

آموزش و توانمندسازی ذینفعان نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. محققان باید به کشاورزان و دیگر ذینفعان کمک کنند تا مهارت‌های لازم برای مشارکت فعال در فرایند تحقیق را کسب کنند. این می‌تواند شامل آموزش در زمینه‌های مختلفی مانند روش‌های تحقیق، تجزیه و تحلیل داده‌ها و ارائه نتایج باشد. با افزایش توانمندی‌های محلی، افراد بیشتری قادر خواهند بود در فرایند تصمیم‌گیری مشارکت کنند و نظرات خود را به‌طور مؤثر بیان کنند.

۴. ترویج شفافیت و پاسخگویی

شفافیت در فرایند تحقیق نیز از دیگر عوامل کلیدی در غلبه بر دینامیک‌های قدرت است. محققان باید به‌طور واضح اهداف، روش‌ها و نتایج تحقیق را با تمامی ذینفعان در میان بگذارند. این شفافیت می‌تواند به افزایش اعتماد و همکاری بین محققان و جامعه کمک کند. همچنین، ایجاد مکانیزم‌های پاسخگویی، مانند بازخورد مستمر از ذینفعان، می‌تواند به اطمینان از این‌که همه طرف‌ها در فرایند تحقیق در نظر گرفته می‌شوند، کمک کند.

۵. بررسی و ارزیابی مستمر

در نهایت، بررسی و ارزیابی مستمر دینامیک‌های قدرت و تأثیرات آن‌ها بر فرایند تحقیق ضروری است. محققان باید به‌طور مرتب بازخوردهایی از ذینفعان جمع‌آوری کنند و بر اساس آن‌ها رویکردهای خود را تنظیم کنند. این انعطاف‌پذیری به محققان این امکان را می‌دهد که به‌طور مؤثر با چالش‌ها و تغییرات در دینامیک‌های قدرت مواجه شوند و به ایجاد یک محیط مشارکتی پایدار کمک کنند.

ب) پرداختن به موانع زبانی و فرهنگی

موانع زبانی و فرهنگی یکی از چالش‌های مهم در اجرای اقدام پژوهشی مشارکتی است. این موانع می‌توانند مانع از ارتباط مؤثر بین محققان و ذینفعان محلی شوند و در نتیجه بر کیفیت و اعتبار تحقیق تأثیر بگذارند. در این بخش، به بررسی این موانع و راهکارهای ممکن برای غلبه بر آن‌ها خواهیم پرداخت.

۱. شناسایی موانع زبانی

زبان یکی از اصلی‌ترین ابزارهای ارتباطی است و تفاوت‌های زبانی می‌تواند به سوءتفاهم‌ها و عدم درک متقابل منجر شود. در جوامع چندزبانه، محققان ممکن است با چالش‌هایی روبه‌رو شوند که ناشی از عدم تسلط به زبان محلی یا عدم آشنایی با اصطلاحات خاص کشاورزی باشد. برای مثال، ممکن است کشاورزان محلی از

اصطلاحات خاصی استفاده کنند که برای محققان ناآشنا است. این امر می‌تواند به ناتوانی در درک نیازها و مشکلات واقعی کشاورزان منجر شود.

۲. استفاده از تسهیلگران محلی

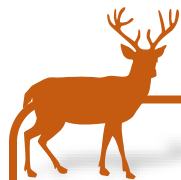
برای غلبه بر موانع زبانی، استفاده از تسهیلگران محلی می‌تواند بسیار مؤثر باشد. این افراد معمولاً با زبان و فرهنگ محلی آشنا هستند و می‌توانند به‌عنوان پل ارتباطی بین محققان و ذینفعان عمل کنند. تسهیلگران می‌توانند در برگزاری جلسات، کارگاه‌ها و مصاحبه‌ها به محققان کمک کنند و اطمینان حاصل کنند که پیام‌ها به‌درستی منتقل می‌شوند. همچنین، آن‌ها می‌توانند به کشاورزان کمک کنند تا نظرات و تجربیات خود را به‌طور مؤثر بیان کنند.

۳. ترجمه و بومی‌سازی مواد آموزشی

ترجمه و بومی‌سازی مواد آموزشی نیز از دیگر راهکارهای مؤثر در این زمینه است. محققان باید اطمینان حاصل کنند که تمام مواد آموزشی، پرسش‌نامه‌ها و ابزارهای تحقیق به زبان محلی ترجمه شده و با فرهنگ و شرایط محلی سازگار شوند. این امر می‌تواند به افزایش درک و مشارکت ذینفعان کمک کند. به‌علاوه، استفاده از تصاویر، نمودارها و سایر ابزارهای بصری می‌تواند به درک بهتر مفاهیم کمک کند و موانع زبانی را کاهش دهد.

۴. برگزاری کارگاه‌ها و جلسات مشارکتی

برگزاری کارگاه‌ها و جلسات مشارکتی که در آن‌ها ذینفعان محلی به‌طور فعال مشارکت دارند، می‌تواند به کاهش موانع زبانی و فرهنگی کمک کند. در این جلسات، محققان می‌توانند با استفاده از زبان ساده و غیررسمی، مفاهیم را توضیح دهند و به سؤالات و نگرانی‌های کشاورزان پاسخ دهند. همچنین، استفاده از فعالیت‌های گروهی و بازی‌های نقش‌آفرینی می‌تواند به ایجاد فضایی دوستانه و غیررسمی کمک کند که در آن افراد احساس راحتی بیشتری برای بیان نظرات خود داشته باشند.

امام رضا (ع) درباره سرپرستی جامعه می‌فرماید:

در مطالعه احوال بشر، هیچ گروه یا ملتی را نمی‌یابیم که در زندگی موفق و پایدار باشد، مگر به وجود مدیر و سرپرستی که امور مادی و معنوی آنان را مدیریت کند.

۵. توجه به تفاوت‌های فرهنگی

تفاوت‌های فرهنگی نیز می‌تواند به‌عنوان یک مانع در اجرای PAR عمل کند. هر فرهنگ دارای ارزش‌ها، باورها و رفتارهای خاص خود است که ممکن است بر نحوه تعامل افراد تأثیر بگذارد. برای مثال، در برخی فرهنگ‌ها، احترام به بزرگ‌ترها و رهبران محلی ممکن است مانع از ابراز نظرات انتقادی توسط جوانان یا زنان شود. محققان باید به این تفاوت‌ها توجه کنند و راهکارهایی برای تشویق مشارکت همه گروه‌ها ارائه دهند. این می‌تواند شامل ایجاد فضایی حمایتی و تشویق به ابراز نظرات بدون ترس از قضاوت باشد.

۶. ایجاد فرهنگ گفت‌وگو

ایجاد یک فرهنگ گفت‌وگو نیز می‌تواند به کاهش موانع زبانی و فرهنگی کمک کند. محققان باید به‌طور فعال به تشویق تبادل نظر و گفتگوهای باز بین ذینفعان بپردازند. این امر می‌تواند به ایجاد اعتماد و فهم متقابل کمک کند و به ذینفعان این امکان را بدهد که احساس کنند نظرات و تجربیات آن‌ها ارزشمند است. با توجه به این موانع و چالش‌ها، محققان باید به‌طور فعال به دنبال راهکارهایی باشند که به کاهش موانع زبانی و فرهنگی کمک کند و اطمینان حاصل کنند که همه ذینفعان به‌طور برابر در فرایند تحقیق مشارکت دارند. این رویکرد می‌تواند به بهبود کیفیت و اعتبار تحقیقات کشاورزی کمک کند و نتایج مؤثرتری را به همراه داشته باشد.

پ) اطمینان از مشارکت و نمایندگی برابر

یکی از اهداف اصلی اقدام پژوهشی مشارکتی، تضمین مشارکت و نمایندگی برابر همه ذینفعان است. این هدف به‌ویژه در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی اهمیت دارد، زیرا نادیده گرفتن برخی گروه‌ها می‌تواند به تضعیف کیفیت داده‌ها و نتایج تحقیق منجر شود و در نهایت به عدم تحقق اهداف توسعه‌ای منجر گردد. در این بخش، به تشریح چالش‌ها و راهکارهای اطمینان از مشارکت و نمایندگی برابر خواهیم پرداخت.

۱. چالش‌های نمایندگی نابرابر

در بسیاری از جوامع، برخی گروه‌ها به دلایل مختلفی ممکن است کمتر نمایندگی شوند. این نابرابری‌ها می‌توانند ناشی از عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی باشند. به‌ویژه:

- زنان: زنان به‌طور سنتی در بسیاری از جوامع به‌دلیل محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی، کمتر در فرآیندهای تصمیم‌گیری و تحقیق مشارکت دارند. این نابرابری می‌تواند به عدم

شفافیت در نیازها و مشکلات آن‌ها منجر شود و به تبعات منفی در برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌ها منجر گردد.

- جوانان: جوانان نیز ممکن است به‌دلیل عدم تجربه یا عدم قدرت در تصمیم‌گیری، در فرایند تحقیق نادیده گرفته شوند. این امر می‌تواند به عدم توجه به نیازها و اولویت‌های آن‌ها منجر شود، که این خود می‌تواند به ایجاد مشکلات اجتماعی و اقتصادی در آینده منجر گردد.

- اقلیت‌های قومی: اقلیت‌های قومی ممکن است به‌دلیل تبعیض‌ها و نابرابری‌های تاریخی، در فرایند تحقیق و تصمیم‌گیری‌ها به‌طور نابرابر نمایندگی شوند. این عدم نمایندگی می‌تواند به عدم شفافیت در نیازها و مشکلات خاص آن‌ها منجر شود و در نتیجه، برنامه‌ها و سیاست‌ها نتوانند به‌طور مؤثر به این نیازها پاسخ دهند.

۲. اهمیت شناسایی و جلب نظر گروه‌های نادیده

برای اطمینان از مشارکت برابر، محققان باید به‌طور فعال به شناسایی و جلب نظر این گروه‌ها بپردازند. این امر نیازمند تلاش‌های مداوم و استراتژیک است که شامل موارد زیر می‌شود:

- تحلیل ذینفعان: محققان باید با دقت گروه‌های مختلف ذینفع را شناسایی کنند و تحلیل کنند که کدام گروه‌ها ممکن است نادیده گرفته شوند. این تحلیل می‌تواند شامل بررسی تاریخچه‌های اجتماعی و فرهنگی گروه‌ها، نیازها و چالش‌های آن‌ها باشد.

- گفتگو با رهبران محلی: برقراری ارتباط با رهبران محلی و نمایندگان گروه‌های نادیده می‌تواند به شناسایی بهتر نیازها و نگرانی‌های آن‌ها کمک کند. این رهبران می‌توانند به‌عنوان تسهیلگران در جلب مشارکت گروه‌های خود عمل کنند.

۳. راهکارهای تشویق مشارکت

پس از شناسایی گروه‌های نادیده، محققان باید راهکارهایی برای تشویق مشارکت آن‌ها ارائه دهند. این راهکارها می‌توانند شامل موارد زیر باشند:

پیتر دراگر، در اهمیت نقش مدیریت می‌گوید:

همان‌طور که درختان از سر فاسد می‌شوند و از

بین می‌روند، سازمان نیز زمانی نابود می‌شود که

مدیر آن توانایی مدیریت را نداشته باشد.

- ایجاد گروه‌های مشورتی خاص: تشکیل گروه‌های مشورتی که شامل نمایندگان زنان، جوانان و اقلیت‌های قومی باشد، می‌تواند به ارائه نظرات و تجربیات این گروه‌ها در فرایند تحقیق کمک کند. این گروه‌ها می‌توانند به‌طور منظم جلساتی برگزار کنند و به محققان در درک بهتر نیازها و چالش‌های خود یاری رسانند.

- برگزاری جلسات جداگانه: برگزاری جلسات جداگانه برای گروه‌های خاص می‌تواند به آن‌ها این امکان را بدهد که بدون ترس از قضاوت یا فشار گروه‌های دیگر، نظرات و تجربیات خود را بیان کنند. این جلسات باید در فضایی حمایتی و امن برگزار شوند تا افراد احساس راحتی کنند.

- استفاده از روش‌های خلاقانه: محققان می‌توانند از روش‌های خلاقانه و جذاب برای جلب مشارکت گروه‌های نادیده استفاده کنند. به‌عنوان مثال، استفاده از کارگاه‌های آموزشی، بازی‌های نقش‌آفرینی یا فعالیت‌های هنری می‌تواند به افزایش مشارکت و تعامل کمک کند.

۴. پایش و ارزیابی مشارکت

برای اطمینان از اینکه مشارکت و نمایندگی برابر به‌طور مؤثر انجام می‌شود، مهم است که محققان فرایندهای پایش و ارزیابی را در نظر بگیرند. این ارزیابی می‌تواند شامل جمع‌آوری بازخورد از ذینفعان درباره تجربیات آن‌ها در فرایند تحقیق باشد. همچنین، محققان باید به‌طور مداوم به بررسی و اصلاح استراتژی‌های خود بپردازند تا اطمینان حاصل کنند که همه گروه‌ها به‌طور برابر نمایندگی می‌شوند.

ت) هدایت محدودیت‌های نهادی و تأمین مالی

محدودیت‌های نهادی و تأمین مالی از جمله چالش‌های مهمی هستند که می‌توانند به‌طور قابل توجهی بر اجرای اقدام پژوهشی مشارکتی تأثیر بگذارند. در بسیاری از موارد، پروژه‌های پژوهشی تحت تأثیر سیاست‌ها، الزامات و دستورالعمل‌های نهادهای حمایت‌کننده قرار می‌گیرند. این محدودیت‌ها می‌توانند انعطاف‌پذیری محققان را کاهش دهند و در نتیجه، توانایی آن‌ها برای پاسخگویی به نیازهای محلی را تحت تأثیر قرار دهند. نهادهای حمایت‌کننده معمولاً دارای سیاست‌ها و رویه‌های خاصی هستند که ممکن است با نیازها و اولویت‌های جوامع محلی همخوانی نداشته باشد. به‌عنوان مثال، ممکن است برخی از این نهادها بر پروژه‌هایی تمرکز کنند که نتایج سریع و قابل اندازه‌گیری ارائه دهند، در حالی

که در پژوهش‌های مشارکتی، فرآیندها و نتایج ممکن است زمان‌بر و پیچیده‌تر باشند. این عدم تطابق می‌تواند به محدودیت در تأمین مالی پروژه‌ها منجر شود و در نهایت، به کاهش کیفیت و اثرگذاری تحقیق آسیب برساند.

برای غلبه بر این چالش، محققان باید به‌دنبال تأمین منابع مالی از نهادهای مختلف باشند. این به معنای تنوع در منابع مالی است تا بتوانند پروژه‌های خود را به‌طور مؤثرتر اجرا کنند. استفاده از منابع مالی چندگانه می‌تواند به محققان این امکان را بدهد که به‌طور مستقل‌تر عمل کنند و انعطاف‌پذیری بیشتری در طراحی و اجرای پروژه‌های خود داشته باشند. همچنین، این تنوع می‌تواند به محققان کمک کند تا در برابر تغییرات ناگهانی در سیاست‌ها یا منابع مالی، مقاوم‌تر باشند.

علاوه بر تأمین مالی، همکاری با نهادهای محلی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این همکاری می‌تواند به محققان کمک کند تا اطمینان حاصل کنند که پروژه‌ها با نیازها و اولویت‌های جامعه هم‌راستا هستند. نهادهای محلی معمولاً درک عمیق‌تری از چالش‌ها و فرصت‌های موجود در جامعه دارند و می‌توانند به عنوان یک پل ارتباطی بین محققان و ذینفعان عمل کنند. این همکاری می‌تواند شامل برگزاری جلسات مشورتی، کارگاه‌های آموزشی و ایجاد گروه‌های مشورتی باشد که در آن‌ها نمایندگان جامعه بتوانند نظرات و تجربیات خود را به اشتراک بگذارند.

علاوه بر این، محققان باید به‌دنبال راهکارهایی برای انعطاف‌پذیری در برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌های خود باشند. این به معنای طراحی پروژه‌هایی است که قابلیت تغییر و تطبیق با شرایط و نیازهای متغیر جامعه را داشته باشند. به‌عنوان مثال، محققان می‌توانند از رویکردهای تدریجی استفاده کنند که به آن‌ها این امکان را می‌دهد که بر اساس بازخوردهای دریافتی از ذینفعان، پروژه‌های خود را اصلاح کنند و بهینه‌سازی نمایند.

در نهایت، ایجاد یک فرهنگ همکاری و شفافیت در ارتباط با نهادهای حمایت‌کننده و جوامع محلی می‌تواند به بهبود فرآیند تأمین مالی و اجرای پروژه‌های پژوهشی کمک کند. این فرهنگ می‌تواند شامل تبادل اطلاعات، گزارش‌دهی منظم و ایجاد یک فضای اعتماد باشد که در آن ذینفعان احساس کنند که صدای آن‌ها شنیده می‌شود و نظراتشان در فرآیند تصمیم‌گیری لحاظ می‌شود.

(۱) خلاصه مقالات

برآورد و تحلیل بهره‌وری کل عوامل تولید در واحدهای پرورش مرغ گوشتی شهرستان زنجان

« Measurement and analysis of Total Factor Productivity of broiler farms in Zanjan city »

محرم عین الهی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان زنجان

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اندازه‌گیری بهره‌وری کل عوامل تولید در مرغداری‌های گوشتی شهرستان زنجان انجام شده است. روش تحقیق این پژوهش از نوع پیمایشی و نمونه‌گیری و جامعه آماری تحقیق کلیه واحدهای مرغ گوشتی در سال ۱۳۹۴ بود. داده‌های تحقیق از طریق تکمیل پرسشنامه و انجام مصاحبه با ۵۰ واحد فعال به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده جمع‌آوری شد. تابع تولید کاب-داگلاس برای اندازه‌گیری بهره‌وری نهایی، بهره‌وری متوسط و بهره‌وری کل عوامل تولید واحدها برآورد شد. یافته‌های این مطالعه نشان داد که هزینه خوراک، اصلی‌ترین هزینه در مرغداری‌ها بوده و حدود ۷۰ درصد از کل هزینه‌ها را تشکیل می‌دهد.

Article

Evaluating Producer Welfare Benefits of Whole-Farm Revenue Insurance

Moharram Ainollahi Ahmadabadi ¹, Mohammad Ghahremanzadeh ^{2,*}, Ghader Dashti ² and Seyed-Ali Hosseini-Yekani ^{3,*}

¹ Zanjan Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, AREEO, Zanjan 45381-61395, Iran; m.ainollahi@areeo.ac.ir

² Department of Agricultural Economics, Faculty of Agriculture, University of Tabriz, Tabriz 51666-16471, Iran; Dashti-g@tabrizu.ac.ir

³ Leibniz Centre for Agricultural Landscape Research (ZALF), 15374 Müncheberg, Germany

* Correspondence: ghahremanzadeh@tabrizu.ac.ir (M.G.); hosseini@zalf.de (S.-A.H.-Y.)

Abstract: Agricultural insurance is by far the most popular risk management tool used in Iran. Despite many years of experience, Iran's current insurance policy has not managed to protect all producers in the sector. The basic principle of whole-farm insurance consists of pooling all the insurable risks of a farm into a single policy and overcoming most of the major impediments to existing policies. This study aimed to evaluate the benefits of whole-farm insurance (WFI) in Zanjan province of Iran. This study employed historical farm-level and county-level data from 1982 to 2021 to estimate yield and price density functions and predict future values. Parametric and non-parametric approaches were utilized to calculate farmers' expected compensation and guaranteed and simulated revenues. The premium rates were then calculated using the PQH simulation and Cholesky decomposition and compared under three scenarios: the single-crop, double-crop, and triple-crop options. Finally, farmers' welfare benefits were compared under the three scenarios with the no-insurance case. The results demonstrate that WFI provides lower loss ratios compared to yield insurance and crop-specific insurance. Furthermore, producer welfare can be improved when they insure at least one crop compared to no-insurance. For example, the welfare benefits of insuring wheat, barley, alfalfa, wheat-barley, wheat-alfalfa, barley-alfalfa, and barley-alfalfa in terms of cost reduction to producers at 75% coverage are 8.8, 1.8, 2.9, 1.2, 0.9, and 1.8, respectively. Therefore, we recommend that the Iranian Agricultural Insurance Fund adopts WFI as a new risk management tool. This policy has the potential to decrease insurance premiums and administrative costs while improving the certainty equivalents and benefits to farmers through crop insurance.

Keywords: whole-farm insurance; producer welfare; certainty equivalent; revenue risk; parametric method; non-parametric method; premium rate; Zanjan

Academic Editor: Donatella Portini
Received: 17 December 2024
Revised: 11 January 2025
Accepted: 13 January 2025
Published: 16 January 2025

Citation: Ahmadabadi, M.A.; Ghahremanzadeh, M.; Dashti, G.; Hosseini-Yekani, S.-A. Evaluating Producer Welfare Benefits of

در حالی که سایر عوامل تولید در مجموع ۳۰ درصد هزینه‌ها را تشکیل می‌دهند. این در حالی است که هزینه جوجه‌کشی، تعمیر، نگهداری، سوخت، برق، دامپزشکی و نیروی کار به ترتیب ۱۴، ۶، ۳ و ۱ درصد از کل هزینه‌ها را به خود اختصاص داده است. بررسی دقیق هزینه‌های تولید نشان داد که هزینه‌های بهداشت و درمان در میان مرغداری‌ها در سطح مطلوبی است و نشان‌دهنده استفاده کارآمد از آنها است. همچنین بررسی وضعیت تلفات در هفته اول نشان داد که ۹۲ درصد مرغداری‌ها ضریب تلفات کمتر از ۵ درصد را در هفته اول ثبت کرده‌اند. علاوه بر آن، نتایج نشان داد که مدیریت، نیروی کار، بهداشت، نوع تغذیه و سطح صنعتی بودن واحدها عواملی هستند که بر بهره‌وری کل عوامل تولید واحدها تأثیر می‌گذارند. بنابراین برای دستیابی به بهره‌وری مطلوب در واحدهای مرغداری گوشتی، توصیه می‌شود که مدیریت تغذیه از جمله کاهش ضریب تبدیل و افزایش تعداد دوره‌های جوجه‌ریزی در اولویت قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: عوامل مدیریتی، بهره‌وری، تابع تولید کاب-داگلاس، مرغ گوشتی

۲) خلاصه مقالات

طراحی الگوی پارادایمی توسعه کارآفرینی گردشگری پایدار روستایی با تاکید بر نقش جهت گیری

استراتژیک و سرمایه فکری سبز (مورد مطالعه: روستاهای شهرستان شاهرود)

معصومه پازکی؛ مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان سمنان

چکیده

واحدهای کارآفرین در حوزه گردشگری روستایی به دلیل نداشتن یک جهت گیری مناسب و استفاده نامطلوب از سرمایه های فکری در حفظ قابلیت های خود در به دست آوردن مزیت رقابتی و مقابله با رقبا، با مشکل روبه رو می شوند. عوامل متعددی بر روی دستیابی واحدهای کارآفرین گردشگری به مزیت رقابتی تاثیر می گذارد که از مهم ترین این عوامل می توان به شناخت نیاز بازار گردشگری و خواسته های گردشگران و پاسخگویی مناسب و به موقع به این نیازها و خواسته ها با توجه به منابع موجود اشاره کرد. براین اساس سرمایه های نامشهود جهت گیری استراتژیک و سرمایه فکری در این زمینه بسیار کاربردی هستند. پژوهش حاضر با هدف طراحی الگو و تبیین نقش پیشایندها جهت گیری استراتژیک و سرمایه فکری بر کارآفرینی گردشگری پایدار روستایی در روستاهای شهرستان شاهرود انجام گرفته است. روش پژوهش، ماهیت اکتشافی دارد و از نظر هدف، بنیادین است. جامعه آماری مورد مطالعه، ۱۵ نفر از خبرگان و فعالین حوزه کارآفرینی گردشگری روستایی در شهرستان شاهرود بوده است. نمونه گیری به صورت هدفمند و گلوله برفی انجام شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش تئوری داده بنیاد و برای گردآوری داده ها از مصاحبه عمیق استفاده شده است. یافته های تحقیق عبارتست از شناسایی ابعاد آینده گرایی، بازارگرایی، هزینه گرایی، یادگیری گرایی، رسمیت گرایی، برندگرایی، نوآوری گرایی، کارآفرینی گرایی و در نهایت سلطه گرایی. نتایج این پژوهش که شناسایی مقوله هاست عبارتند از: در زمینه شرایط علی، آینده گرایی؛ در زمینه پدیده اصلی، بازارگرایی؛ در رابطه با شرایط مداخله گر، هزینه گرایی و یادگیری گرایی؛ در بخش بستر حاکم، رسمیت گرایی و در رابطه با راهبردهای اصلی، مقوله های برندگرایی، نوآوری گرایی و کارآفرینی گرایی شناسایی شد. لازم به ذکر است که سلطه گرایی در بازار، پیامد اصلی این الگو بود.

واژگان کلیدی: تئوری داده بنیاد، سرمایه های نامشهود، مزیت رقابتی، اقتصاد سبز، شهرستان شاهرود

۱) یافته های قابل ترویج

الگوی مدیریتی و توانمند سازی بهره برداران بخش کشاورزی در پهنه های ترویجی منطقه سیستان

محمود محمدقاسمی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان و بلوچستان

تعریف مسئله و اهمیت موضوع:

منطقه سیستان با داشتن ۳۸ پهنه ترویجی در پنج شهرستان (چهار پهنه ترویجی شهرستان زابل، چهار پهنه ترویجی شهرستان هامون، دوازده پهنه ترویجی شهرستان هیرمند، یازده پهنه ترویجی شهرستان زهک و هفت پهنه ترویجی شهرستان نیمروز) قابلیت ها و استعدادهای فراوانی در زمینه کشاورزی دارد؛ زمین کشاورزی و نیروی انسانی فراوان این زمینه را فراهم می سازد که این منطقه در عرصه تولید مواد غذایی و محصولات کشاورزی، بهتر عمل کند. به عبارتی، این عوامل یک نوع مزیت محسوب می شود. ولی با این حال از این ظرفیت های بالقوه نتوانسته است استفاده چندانی بکند و از فقر، بیسوادی، سوء تغذیه، کارایی پایین کشاورزی و ماندن رنج می برد. در این راستا، ایجاد زمینه های لازم برای گسترش و بهره گیری از پتانسیل های بالقوه بخش کشاورزی در سطح منطقه به دلیل نارسایی های متعدد از قبیل بهره وری پایین عوامل، ضعف در مدیریت، عدم کارایی واحدها، و اعمال شیوه های سنتی تولید از نیل به رشد مطلوب توسعه بازمانده است و از طرفی، بهره گیری مناسب از پتانسیل بالقوه بخش کشاورزی تا حدودی به توانمند سازی کشاورزان بستگی دارد. هدف این مطالعه تحلیل عوامل موثر بر توانمندسازی بهره برداران منطقه سیستان و ارائه یک الگوی مدیریتی در هر پهنه می باشد. و در این راستا، این مطالعه به دنبال آن است که این سؤال را مورد بررسی و کاوش قرار دهد: آیا بین عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی بآتوانمندسازی بهره برداران ارتباط معنادار وجود دارد؟

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه: (به نحوی که قابل استفاده برای مروج و بهره بردار باشد)

۱. کشاورزی تلفیقی راهکاری برای توانمندسازی بهره برداران است
۲. با توجه به عدم اعتماد به همکاری مسئولین می توان در جهت توانمند سازی بهره برداران مسئولین با روستاییان جلسات ملموس تری برگزار نمایند
۳. عدم توجه به راه های دسترسی به زمین های کشاورزی یکی از معیارهایی است که با توجه به قول های زیاد مسئولین عدم اعتماد به همکاری مسئولین را بیشتر می کند.
۴. عدم حمایت دولت و سازمانها از فعالیتهای مختلف اجتماعی و اقتصادی در روستاها باعث مهاجرت از روستا ها می شود. می توان از فعالیتهای مختلف اجتماعی و اقتصادی در روستاها مورد حمایت واقعی دولت و سازمان ها قرار گیرد.
۵. با توجه به اینکه غلبه حاضرین در پهنه های ترویجی با مردان است، بایستی برنامه ریزی لازم برای حضور بیشتر زنان در این سایتها فراهم شود. به هر حال، بخش قابل توجهی از فعالان بخش کشاورزی را زنان تشکیل می دهد که در جهت رعایت عدالت در بهره مندی از خدمات آموزشی - ترویجی بایستی این نقیصه برطرف شود.
۶. عدم وجود تشکل های محلی در رابطه با امور زنان پیشنهاد می شود علاوه بر فراهم نمودن امکان حضور هرچه بیشتر زنان در تشکلهای موجود، تشکلهایی با موضوع فعالیتهای کشاورزی زنان نیز ایجاد شود.
۷. ایجاد احساس تعلق و مسئولیت پذیری در روستاییان در زمینه فعالیتهای غیر کشاورزی مثل تولید برق از پنل های خورشیدی

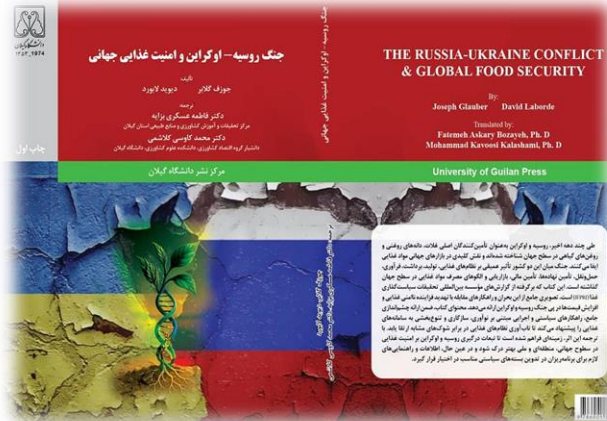

۸. از آنجائیکه یکی از عوامل موثر بر توانمندسازی فعالیت‌های آموزشی - ترویجی، تداوم و استمرار آنها است، پیشنهاد می‌شود که شرایط و پشتیبانی لازم برای تداوم فعالیت سایت‌های الگویی برای چند سال به‌منظور امکان حضور و تعامل بیشتر محققان، کارشناسان و بهره‌برداران در عرصه و اثربخشی بیشتر فعالیت‌های آموزشی - ترویجی صورت پذیرد.

نتایج و مزایای حاصل از به کارگیری یافته در عرصه

۱. ابتکار عمل در بهره‌وری بیشتر از عوامل تولید
۲. استفاده از تجربه‌ها و دانش بومی روستاییان برای ارتقاء تولیدات کشاورزی
۳. برنامه‌های آموزشی افزایش میزان محصول (افزایش عملکرد)
۴. افزایش عملکرد و میزان برداشت محصول کشاورزی
۵. توجه به استفاده از فناوری‌های نوین برای تصمیم‌گیری مطلوب در فعالیت کشاورزی
۶. ایجاد انگیزه لازم در روستاییان برای فراگیری مهارت‌های کشاورزی
۷. پیشگام شدن روستاییان در انجام کارهای (داوطلبانه) در امور اجتماعی و اقتصادی
۸. خلاقیت افراد در ارتباط با فعالیت‌های کشاورزی
۹. میزان احساس مسئولیت و همکاری مسئولان و مردم به یکدیگر در ارتباط با فعالیت کشاورزی
۱۰. میزان انسجام خانوادگی و فامیلی در تولیدات
۱۱. خلاقیت افراد در ارتباط با فعالیت‌های کشاورزی
۱۲. افزایش توانمندی جهت مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی
۱۳. میزان استفاده از صندوق‌ها و اعتبارات
۱۴. بهبود راه‌های دسترسی به مزارع

جنگ روسیه - اوکراین و امنیت غذایی

فاطمه عسکری

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان گیلان

با حمله روسیه به اوکراین در فوریه ۲۰۲۲، نگرانی‌ها درباره بحران جهانی غذا به سرعت افزایش یافت. پیش از این، قیمت مواد غذایی در پی همه‌گیری کووید-۱۹ افزایش یافته بود و بسیاری از کشورها با ناامنی غذایی جدی مواجه شده بودند. منطقه دریای سیاه نقش حیاتی در تأمین غذای جهان دارد؛ روسیه از جمله تأمین‌کنندگان مهم گاز طبیعی است و همراه با بلاروس، در عرضه کودهای شیمیایی نیز سهم قابل توجهی دارد. هرگونه اختلال در تجارت این محصولات، می‌تواند منجر به افزایش قیمت مواد غذایی، تشدید فقر، گرسنگی و سوءتغذیه در کشورهای آسیب‌پذیر شود. با اعمال محدودیت‌های صادراتی از سوی برخی کشورها، این اختلالات تجاری تشدید نیز شد. این مناقشه عمدتاً از طریق تأثیر بر تجارت غلات و روغن‌های نباتی، کاهش صادرات کود شیمیایی و افزایش قیمت انرژی، بر سیستم‌های غذایی جهان اثر گذاشت؛ هرچند کاهش تولیدات کشاورزی در اوکراین نیز عاملی مهم به شمار می‌رود. مجموع این تأثیرات می‌تواند میلیون‌ها نفر دیگر را به ورطه گرسنگی و فقر سوق دهد. در اوایل بحران، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) تخمین زد که اختلال طولانی‌مدت در صادرات اوکراین و روسیه ممکن است بین ۸ تا ۱۳ میلیون نفر را در سال ۲۰۲۲ به جمعیت دچار کم‌غذایی (دریافت ناکافی کالری مورد نیاز) اضافه کند. مؤسسه بین‌المللی تحقیقات سیاست‌گذاری غذایی (IFPRI) به سرعت دریافت که برای مقابله با این بحران، به اطلاعات و توصیه‌های سیاستی فوری نیاز است و برای تأمین آن اقدام کرد. حتی پیش از آغاز درگیری، این مؤسسه هشدارهایی درباره چشم‌انداز نگران‌کننده برخی محصولات کشاورزی منتشر کرده بود و نخستین تحلیل خود درباره پیامدهای احتمالی جنگ را در همان روز حمله، ۲۴ فوریه، ارائه نمود. با توجه به نیاز مبرم به تحلیل مسائل، IFPRI مجموعه‌ای از وبلاگ‌ها را با موضوع قیمت‌های

بالای مواد غذایی و کود و جنگ در اوکراین راه‌اندازی کرد. این مجموعه که با ابزارهای ردیابی و داشبوردهای آنلاین پشتیبانی می‌شد، امکان دسترسی به اطلاعات دقیق و انتشار سریع داده‌های حیاتی را فراهم کرد و به‌طور گسترده از طریق وبسایت مؤسسه و ارتباط با سیاست‌گذاران و رسانه‌ها به اشتراک گذاشته شد. حضور فعال IFPRI در سطح کشورها نیز بستری برای پژوهشگران فراهم آورد تا بینش‌های مهمی درباره تأثیر این بحران بر کشورها و مناطق آسیب‌پذیر به دست آورند. مطالب این وبلاگ‌ها شامل تحلیل‌های به‌هنگام از جریان‌های تجاری، رصد قیمت مواد غذایی، پاسخ‌های سیاستی و نتایج مدل‌سازی تأثیر بحران بر کشورهای آسیب‌پذیر است که با جزئیات بیشتر در مجموعه‌ای از خلاصه‌نامه‌ها بررسی شده‌اند. کتاب حاضر، گردآوری این یادداشت‌های وبلاگی است که چگونگی گسترش بحران، واکنش جامعه بین‌المللی و کشورهای مختلف برای تضمین امنیت غذایی و درس‌های آموخته شده از این رویداد را روایت می‌کند. هر یک از این پست‌ها تصویری از یک مقطع خاص ارائه می‌دهند؛ چرا که جنگ روسیه و اوکراین و پیامدهای جهانی آن همچنان در حال تغییر است، به‌ویژه از زمانی که نخستین یادداشت‌ها نوشته شده‌اند. از این رو، این مجموعه در حکم "عکس‌های فوری" است که به درک و یادگیری از بحران کمک می‌کند. تا زمان نگارش این متن، قیمت‌های بین‌المللی مواد غذایی نسبت به اوج خود پس از آغاز درگیری کاهش یافته‌اند، اما با تداوم بحران، نوسانات بیشتر قیمت‌ها محتمل به نظر می‌رسد. علاوه بر این، عوامل متعددی به تشدید تورم جهانی دامن زده‌اند. شایان ذکر است که اگرچه حجم کلی عرضه غذا و کود ممکن است برای تأمین نیاز جهانی کافی باشد، اما مشکل اصلی، مقرون به صرفه بودن غذاست، نه دسترسی فیزیکی به آن، و این چالش همچنان پابرجاست.

۲) معرفی کتاب

هفت عادت مردمان مؤثر

علی شهنوازی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی

کتاب هفت عادت مردمان مؤثر توسط استفان کاوی در سال ۱۹۸۹ به رشته تحریر درآمده است. این کتاب راه کارهایی برای ارتقای کیفیت روابط در سطوح مختلف ارائه می‌کند. استفان کاوی با استفاده از تجربیات خویش هفت عادت را برای شکل‌گیری روابط مؤثر معرفی می‌کند. سه عادت نخست با نگاهی از درون به بیرون عبارت از پویا بودن، نتیجه‌گرایی و اولویت‌بندی است. در این مرحله از تقویت شخصیت، افراد یا سازمان‌ها توانایی شناخت خویش و تقسیم‌بندی فعالیت‌ها را کسب می‌کنند. برای اولویت‌بندی کارها دو شاخص فوریت و اهمیت استفاده می‌شود که این‌ها همگی ذیل مأموریت شخصی طبقه‌بندی می‌شوند. کاوی معتقد است که بیشتر افراد تمرکزشان بر انجام کارهای غیر مهم-ضروری یا مهم-ضروری می‌باشد. ایشان این دسته از مدیران را مدیران نسل سوم معرفی می‌کند. به نظر کاوی بیشتر زمان مدیریت لازم است صرف امور مهم غیرضروری شود. در نمودار چهار ربعی کاوی این مباحث در ربع دوم قرار گرفته‌اند. از این نوع مدیریت با نام مدیران نسل چهارم یاد می‌شود، یعنی برنامه‌ریزی و تقسیم‌کارها باید به شیوه‌ای باشد که به تدریج از میزان امور فوری غیرضروری کاسته شود. این سه عادت روی هم، استقلال در روابط را شکل می‌دهند.

در حرکت به سمت ایجاد روابط مؤثر، سه عادت دیگر نیز معرفی می‌شوند. این عادت‌ها، مسیر وابستگی و شکل‌گیری روابط را تنظیم کرده و حرکت از بیرون به درون را شکل می‌دهند. عادت چهارم در اینجا عبارت از تقویت تفکر برد-برد می‌باشد. به اعتقاد کاوی افراد شیوه‌های متفاوتی را هنگام برقراری ارتباط انتخاب می‌کنند که الگوهای برد-باخت، باخت-برد، برد-برد یا هیچ و برد-برد از مدل‌های شایع هستند. طراحی مدل برد-برد نیازمند تقویت تعدادی پارامتر از جمله شخصیت می‌باشد. برای تقویت شخصیت کاوی راه کارهایی از جمله تقویت تفکر فراوانی را پیشنهاد می‌کند. عادت پنجم و ششم نیز به ترتیب عبارت از درک متقابل و ایجاد حرکت جمعی می‌باشد. در مرحله درک متقابل کاوی آفات و موانع شایع این مرحله از جمله قضاوت، نصیحت یا انتقال تجربه شخصی را مطرح می‌کند. در این قسمت کاوی مکانیسم درک را تشریح می‌کند. بعد از این مرحله است که می‌توان وارد فاز حرکت جمعی شد، جایی که یک علاوه یک دیگر دو نبوده و می‌تواند سه، چهار یا بیشتر باشد. کاوی ماهرانه میان رهبری و مدیریت تمایز قائل می‌شود، تفاوت‌هایی که اطلاع از آن‌ها برای هر فرد و سازمان راهگشاست. کاوی همچنین بین اصول و ارزش‌ها نیز تفاوت گذاشته و به بسیاری از مشکلات موجود برای شکل‌گیری روابط مؤثر در روابط شخصی و اجتماعی راهکار ارائه می‌دهد. عادت هفتم به هماهنگی فیزیکی، ذهنی و معنوی پرداخته و به اهمیت اموری از جمله ورزش توجه می‌شود. این عادت بیشتر به اصل سرمایه که همان وجود انسان است اهمیت می‌دهد و پایداری تولید را به این منوط می‌کند. مطالعه این کتاب ارزشمند را به افرادی که علاقه‌مند به لمس حلقه بالاتری از موفقیت شخصی-اجتماعی هستند، توصیه می‌شود.

معرفی متخصصان

زندگی نامه دکتر امین کیوان، پدر علم شیلات ایران

علیرضا شریف مقدسی؛ دفتر امور اقتصادی

دکتر امین کیوان در سال ۱۳۰۷ در آستارا متولد شد. او استاد رشته آبیاری بود و از او به عنوان پدر علم شیلات ایران یاد می‌شود. دکتر کیوان از استادان بنیانگذار و پیشکسوت شیلات ایران بود که در گستره علوم و فنون شیلاتی، تألیفات با ارزشی در نیم قرن اخیر در داخل و خارج از ایران، از خود برجای گذاشت.

خانواده و تحصیلات

دکتر امین کیوان، استاد رشته شیلات، افسر بهداری نیروی دریایی شمال و نوه دختری یکی از آزادیخواهان گیلان، در سال ۱۳۰۸ به مقتضای مأموریت پدرش در شیلات در شهر آستارا دیده به جهان گشود. پدر ایشان به دلیل کسب و کار تجارت و آشنایی به زبان روسی به استخدام شیلات در آمد.

تحصیلات ابتدایی و نیمی از تحصیلات متوسطه خود را در انزلی گذراند و رتبه اول را در دبیرستان فردوسی این شهر کسب نمود. سال چهارم متوسطه به دبیرستان نظام رفت و در پنجم متوسطه، سر گروهان کل و ارشد شبانه روزی این دبیرستان شد و همواره جویای دریا و خدمت رسانی به آن بود. در ششم متوسطه، رشته طبیعی را انتخاب نمود و با تشکیل رشته ماهی شناسی و شیلات به دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران پیوست.

ابتدا به دلیل ممنوعیت نظامیان در شرکت در کنکور به ناچار وارد دانشکده افسری شد، ولی دل از دریا برنداشت. در دانشکده افسری ارشد کل سال اول پیاده نظام گردید و پس از طی شرایط سخت انضباطی سه ماهه با نظر فرماندهان در کنکور دانشکده دامپزشکی شرکت نمود و در نهایت با موضوع طبقه بندی زیست شناسی ماهیان مولد خاویاری دریای خزر و تکنولوژی آن با درجه ممتاز درجه دکترای خود را به پایان برد و به دلیل عدم امکان تحصیل در این رشته در کشور مجبور به ترک وطن شد.

در ارتش حائز رتبه اول برای اعزام به کشور فرانسه برای گذراندن دوره تخصصی علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی گردید. تصمیم گرفت در رشته بیولوژی دریا و شیلات نیز ادامه تحصیل دهد که به دلیل نبود ارز توسط دولت تا مدت سه سال موفق به عزیمت نگردید، تا این که در سال ۱۳۳۵ مسئولیت ریاست آزمایشگاه و بازرسی بهداشتی مواد غذایی نیروی دریایی شمال را در انزلی پذیرفت.

در سال ۱۳۴۲ پس از دریافت دکترای بیولوژی دریا از دانشگاه پاریس و تخصص علوم آزمایشگاهی از انستیتو پاستور دانشکده پزشکی پاریس به کشور بازگشت.

فعالیت های علمی و اجرایی

در بازگشت به وطن، ابتدا مسئولیتی تحقیقاتی را در آزمایشگاه کنترل مواد غذایی ارتش برعهده گرفت و تحقیقات خود را با نشر نتایج تحقیقاتی در خصوص «برنج شناسی و طرز بازرسی برنج» ادامه داد و به دلیل جلوگیری از خسارات اقتصادی که هر ساله در این خصوص به ارتش کشور وارد می شد موفق به دریافت نشان دانش گردید.

او سپس روش های میکروب شناسی را در کارخانجات کنسرو ترویج نمود و کارخانه پایلوت کنسرو سازی را برای مواقع جنگی طراحی و تأسیس نمود که منجر به دریافت نشان ابن سینا و رازی گردید.

از سال ۱۳۴۹ بنا به درخواست نیروی دریایی به عنوان رئیس آزمایشگاه مرکزی، آزمایشگاه های تشخیص طبی بهداری در شمال و جنوب کشور را ایجاد و فعال نمود. سال ۱۳۵۸ ریاست بیمارستان مرکزی و با او جکیری جنگ تحمیلی ایران و عراق سرپرستی بهداری نیروی دریایی را بر عهده گرفت و در سال ۱۳۶۲ در کمال افتخار به خدمات نظامی خود در لوای خدمات انسانی پایان داد.

او همزمان با فعالیت هایش در ارتش به عنوان مشاور عالی فنی شرکت شیلات جنوب از سال ۱۳۴۲ در این شرکت تا سال ۱۳۵۲ خدمت نمود و تا سال ۱۳۵۸ به عنوان مدیر امور صید و ناوگان صیادی و به عنوان عضو فنی هیأت مدیره و معاون تحقیقاتی و فنی شرکت شیلات جنوب به کار خود ادامه داد و به نوعی پایه های شیلات جنوب کشور را بنیان نهاد.

برخی از افتخارات

دکتر کیوان مسیر ایرانیدکتر کیوان علاوه بر این که منشأ خدمات پایه در امور نظامی، پزشکی و امور تحقیقاتی در عرصه علوم و صنایع غذایی بود، پایه گذار و هدایتگر سکان شیلات جنوب ایران، استاد محقق در دانشگاه تهران، مؤسس دپارتمان ماهی شناسی و صنایع شیلاتی در دانشکده علوم تغذیه انستیتو خوار و بار و تغذیه ایران (در دانشگاه شهید بهشتی فعلی)، مشاور عالی در موضوعات کلان شیلاتی و بنیانگذار و راهگشای رشته های شیلات کشور بالاخص در ایجاد نخستین رشته شیلات در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شرق گیلان در لاهیجان در سال ۱۳۶۸ و سکانداری رشته شیلات در واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی و اشاعه و پشتیبانی آن در اقصی نقاط کشور بوده است.

تهیه طرح های متعدد از جمله تهیه نخستین آئین نامه صید ماهی در آبهای جنوب، ایجاد ناوگان صید میگو در شیلات جنوب، ایجاد انستیتوی تحقیقاتی علمی و فنی ماهیگیری شیلات جنوب، نماینده ایران در کمیته های فنی سازمان خوار و بار کشاورزی (فائو) در موضوعات شیلاتی آبهای جنوب، مشارکت در تهیه کتاب طبقه بندی ماهیان خلیج فارس و دریای عمان با کمک فائو و نگارش، تدوین و هدایت کتب، مقالات و پایان نامه های متعدد در سطح کشور و مهم تر، تلفیق علم و تجربه وافر در علوم مرتبط در جهت هدایت متخصصین و کمک به توسعه کشور و رفاه مردم تنها بخشی از خدمات این انسان برجسته بوده است.

تحقیقات او در تعیین گروه خونی برخی ماهیان و تعیین نژاد آریان در عرصه بین المللی از افتخارات کشور و شاگردان استاد محسوب می شود. در سال ۱۳۶۶ همگام با خدمت رسانی به جامعه علمی کشور، درجه دکترای دولتی خود را از دانشگاه پیر ماری کوری پاریس در رشته زیست شناسی دریایی اخذ کرد و به عنوان استاد محقق در دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران به فعالیت های خود ادامه داد.

ضمن تدریس و راهنمایی دانشجویان، کتاب های ارزشمندی از جمله «ماهیان خاویاری ایران» را به یادگار گذاشت و همواره در کنار خدمات رسانی پزشکی در آزمایشگاه تشخیص طبی خود با روحیه ای پذیرا و بشاش آماده پاسخگویی به دانشجویان علاقه مند بود.

و سرانجام...

دکتر کیوان اعتقاد داشت کوشش و پژوهش اصلی ترین فاکتور زندگی است و همواره دانشجویان خود را مانند فرزندی در جهت کسب علم و خدمت رسانی به میهن تشویق می کرد و می گفت: بایستی جاده های ناهموار را برای خدمت سایرین باز کرد.

و سرانجام این محقق نام آور در آستانه روز پژوهش در حین ارائه سخنرانی مقاله علمی در همایش «مطالعه تالاب ها و آبهای داخلی شمال کشور» در ۲۴ آذر ماه سال ۱۳۸۶ در محل دوران کودکی خود به دیار باقی شتافت و پیکرش در قطعه فرهیختگان امامزاده هاشم رشت به خاک سپرده شد.

معرفی چهره ماندگار

زندگینامه و میراث علمی استاد فقید دکتر سید مهریار صدرالاشرافی

ناصر آسیابانی؛ دفتر امور اقتصادی سازمان تات

استاد فقید دکتر سید مهریار صدرالاشرافی از چهره‌های ممتاز و اثرگذار در تاریخ علم اقتصاد کشاورزی ایران به‌شمار می‌رود؛ فردی که با پشتوانه‌ای از دانش عمیق، تجربه مدیریتی و اخلاقی مبتنی بر فروتنی، دقت و مسئولیت‌پذیری، نقشی ماندگار در ساختار آموزش عالی و سیاست‌گذاری کشاورزی کشور ایفا نمود. او نه تنها یک استاد دانشگاه، بلکه معمار نهادهای علمی، مؤلف متون درسی بنیادین و پرورش‌دهنده نسلی از مدیران و پژوهشگران بود. میراث او از مرزهای کلاس درس فراتر رفت و در قالب نهادهای علمی، مجلات تخصصی و سیاست‌های اجرایی کشور تداوم یافت.

تبار و خاستگاه

استاد فقید، دکتر سید مهریار صدرالاشرافی، تنها یک چهره علمی ممتاز نبود، که ریشه در خاندانی اصیل و با سابقه‌ای درخشان در علم و تقوا داشت. همانگونه که شجره‌نامه ایشان به روشنی گواهی می‌دهد، نسب وی با سی و دو پشت به امام چهارم شیعیان، حضرت زین‌العابدین (ع) می‌رسد. این تبار والا و روحیه علمی که در خاندان ایشان موروثی بود، در منش اخلاقی، وقار، سعه صدر و تعهد عمیق او به خدمتگزاری کاملاً مشهود بود. گویی میراث علمی و آموزشی استاد، ادامه‌ای طبیعی از میراث معنوی و فرهنگی اجداد پاکش به شمار می‌رفت.

زندگینامه علمی و تحصیلی

دکتر صدرالاشرافی در سال ۱۳۱۷ در تبریز دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی و دوره متوسطه را در همان شهر به پایان رساند. در سال ۱۳۳۸، در سه رشته پزشکی، مهندسی کشاورزی و زبان انگلیسی پذیرفته شد، اما بنا به توصیه پدر بزرگش که پس از فوت پدر، سرپرستی او را برعهده داشت، رشته مهندسی کشاورزی دانشگاه تبریز را برگزید. وی در سال ۱۳۴۲ با رتبه اول فارغ‌التحصیل و بلافاصله با بورس وزارت علوم به فرانسه اعزام شد. در سال ۱۳۴۶ موفق به اخذ دکتری در رشته اقتصاد کشاورزی از دانشگاه مونپلیه و پس از بازگشت به وطن، در سال ۱۳۴۷ به‌عنوان استادیار در دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران استخدام شد. وی در حین خدمت، دومین دکتری خود را در رشته اقتصاد توسعه در سال ۱۳۵۳ دریافت کرد و به مرتبه دانشیاری ارتقا یافت. پس از انقلاب، به مدت شش ماه معاونت اداری و مالی وزارت کشاورزی را برعهده گرفت. در سال ۱۳۶۳ به مرتبه استادی نائل آمد و همزمان، ریاست دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران را عهده‌دار شد. دوره ریاست او بر دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۷ ادامه یافت. وی نهایتاً در سال ۱۳۸۳ با پایه ۳۳ به افتخار بازنشستگی نائل آمد.

فعالیت‌های علمی، آموزشی و نهادی

دکتر صدراالاشرفی در طول بیش از چهار دهه فعالیت علمی، نقش‌های متعددی را در آموزش، پژوهش و مدیریت علمی ایفا نمود. وی در مقاطع سه‌گانه تحصیلی، به تدریس دروس تخصصی از جمله اقتصاد کشاورزی، توسعه، مدیریت و سیاست‌گذاری پرداخت. افزون بر تدریس، هدایت و مشاوره علمی پایان‌نامه‌ها و رساله‌های متعددی را برعهده داشت و بسیاری از شاگردانش بعدها در نهادهای اجرایی و دانشگاهی کشور نقش‌آفرین شدند.

در حوزه تألیف، مجموعه‌ای از کتاب‌های مرجع در زمینه‌های اقتصاد کشاورزی، مدیریت مزرعه، حسابداری و بازاریابی محصولات کشاورزی به قلم وی منتشر که به متونی پایه در برنامه‌های درسی دانشگاه‌های کشور تبدیل شد. علاوه بر این، مقالات علمی او در نشریات معتبر داخلی و بین‌المللی منتشر و در کنفرانس‌های ملی و جهانی ارائه شد. ایشان در اجرای طرح‌های پژوهشی در زمینه‌های سیاست‌گذاری کشاورزی، بهره‌برداری منابع و مدیریت تولید نیز پیشگام بود.

در عرصه مدیریت و نهادسازی، مسئولیت‌های متعددی را تجربه کرد، از جمله: ریاست دانشکده اقتصاد و دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، معاونت اداری و مالی وزارت کشاورزی و مدیریت گروه اقتصاد کشاورزی در دانشگاه تهران و واحد علوم و تحقیقات. اما نقطه عطف کارنامه او، بنیان‌گذاری انجمن اقتصاد کشاورزی ایران در سال ۱۳۷۲ به همراه جمعی از همکاران بود. وی از ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶ ریاست این انجمن را برعهده داشت و با پیگیری مستمر، مجوز انتشار مجله «اقتصاد و کشاورزی» را اخذ کرد و تا پایان عمر، مدیرمسئول آن باقی ماند.

میراث علمی و آموزشی دکتر صدراالاشرفی

مجموعه تلاش‌های آموزشی، پژوهشی و نهادی استاد دکتر سید مهریار صدراالاشرفی فراتر از خدمات روزمره دانشگاهی است. او با ایجاد سازوکارهای پایدار، تربیت بدنه‌ای از مدیران متخصص، و ترویج رویکردی علمی و اخلاقی‌مدار، میراثی برجای گذاشت که همچنان در ساختار آموزش عالی و سیاست‌گذاری کشاورزی کشور جاری است. جدول زیر مهم‌ترین ابعاد این میراث را به‌صورت خلاصه و ساختاریافته ارائه می‌دهد:

حوزه تأثیر	دستاوردهای ماندگار
مرجع‌سازی	تألیف کتاب‌های پایه در اقتصاد کشاورزی، مدیریت مزرعه، حسابداری و بازاریابی
نهادسازی علمی	تأسیس انجمن اقتصاد کشاورزی ایران و انتشار مجله «اقتصاد و کشاورزی»
تربیت مدیران	آموزش و هدایت علمی نسل‌هایی از مدیران وزارت جهاد کشاورزی و نهادهای برنامه‌ریزی
آموزش نوآورانه	تدریس دروس تخصصی در سه مقطع تحصیلی با تمرکز بر توسعه کشاورزی و سیاست‌گذاری
تأثیر فرهنگی	ترویج اخلاق حرفه‌ای، دقت علمی، فروتنی و مسئولیت‌پذیری در فضای دانشگاهی

آثار دکتر صدراالاشرفی ساختاری بود؛ از تأسیس نهادهای علمی و توسعه منابع درسی تا تربیت مدیران اجرایی و سیاست‌گذار. او آموزش را صرفاً انتقال دانش نمی‌دانست، بلکه آن را ابزاری برای تحول سیستم و ارتقای جایگاه کشاورزی در ساختار ملی تلقی می‌کرد.

ویژگی‌های شخصیتی و علمی

دکتر صدراالاشرفی از آن‌دست استادانی بود که حضورشان در دانشگاه، نه فقط به‌عنوان یک متخصص بلکه به‌مثابه یک مرجع اخلاقی و فکری احساس می‌شد. شخصیت او آمیزه‌ای بود از وقار علمی، صراحت مدیریتی و مهربانی انسانی. در برخورد با دانشجویان، همواره شنونده‌ای دقیق و راهنمایی صبور بود؛ کسی که به جای تحمیل نظر، مسیر اندیشیدن را هموار می‌کرد. نگاه او به آموزش، فراتر از انتقال مفاهیم بود؛ او به تربیت ذهن‌های مستقل و مسئول باور داشت. در جلسات علمی و اداری، با آرامش و انسجام سخن می‌گفت؛ بی‌نیاز از هیاهو، اما مؤثر در تصمیم‌سازی. سبک مدیریتی‌اش مبتنی بر اعتمادسازی، شفافیت و حفظ کرامت همکاران بود. در کلاس درس، از پیچیدگی‌های نظری نمی‌هراسید، بلکه با

مثال‌های ملموس و زبان ساده، مفاهیم را به زندگی واقعی پیوند می‌زد. او به‌جای آن‌که علم را در چارچوب‌های خشک نگه دارد، آن را به خدمت توسعه و عدالت کشاورزی درمی‌آورد. حضور فعال و پیوسته‌اش در انجمن‌ها، مجلات و کنفرانس‌ها، نه از سر وظیفه، بلکه از تعهدی درونی به رشد دانش و ارتقای جایگاه اقتصاد کشاورزی بود. صدراشرافی از آن دسته استادانی بود که با رفتن‌شان، نه تنها جای خالی یک معلم، بلکه خلأ یک الگو باقی ماند.

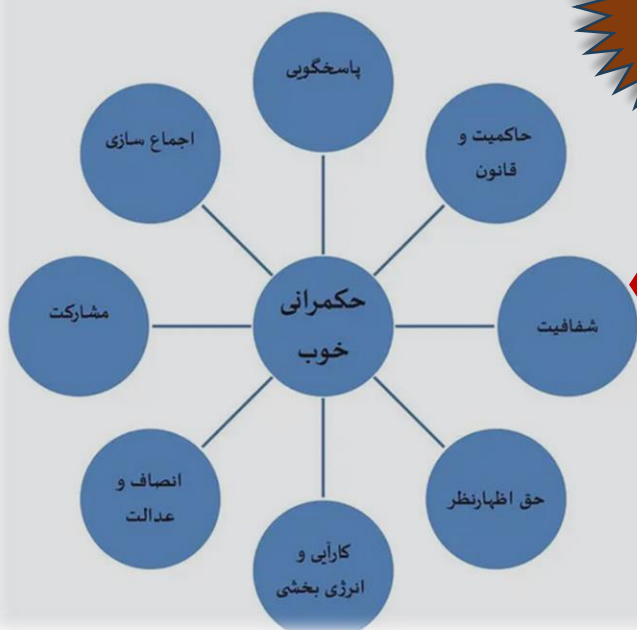
جایگاه علمی و میراث فکری دکتر سید مهربار صدراشرافی نشان می‌دهد که او فراتر از یک استاد دانشگاه، معماری اصلی برای نهاد علم اقتصاد کشاورزی در ایران بود. آثار پژوهشی او، به‌ویژه در حوزه سیاست‌گذاری کشاورزی، نه تنها در نشریات علمی، بلکه در تصمیم‌سازی‌های اجرایی نیز بازتاب یافت. تأسیس انجمن اقتصاد کشاورزی ایران، انتشار مجله تخصصی و تربیت نسل‌هایی از مدیران و پژوهشگران، جایگاه او را در حافظه نهادی کشور تثبیت کرده‌است. آنچه صدراشرافی را متمایز می‌سازد، پیوستگی میان آموزش، پژوهش، مدیریت و نهادسازی است؛ پیوندی که در کمتر چهره‌ای با این عمق و دوام دیده می‌شود. انتخاب ایشان به‌عنوان چهره ماندگار در ششمین کنفرانس اقتصاد کشاورزی در سال ۱۳۸۶ در مشهد، نه یک افتخار شخصی، بلکه تأییدی بر اثرگذاری نسلی بود که او پرورش داد. میراث او، در قالب انسان‌هایی که تربیت کرد، نهادهایی که بنا نهاد و اندیشه‌هایی که ترویج داد، همچنان در تار و پود آموزش کشاورزی کشور جاری است. صدراشرافی با نگاهی نظام‌مند، زبانی گویا و تعهدی بی‌وقفه، نشان داد که علم همراه با اخلاق و ساختار، می‌تواند مسیر توسعه را هموار کند. فقدان او، خلأی عمیق در جامعه علمی کشور به‌جا گذاشت، اما میراثش در ذهن شاگردان، سرفصل دروس و نهادهای برآمده از تلاش‌هایش، همواره زنده خواهد ماند.

منابع

۱. آرشیو دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران: پرونده علمی، سوابق اجرایی و آثار منتشرشده استاد فقید

۲. گزارش‌های داخلی انجمن اقتصاد کشاورزی ایران (۱۳۷۲-۱۳۸۶): اسناد تأسیس، ریاست و انتشار مجله «اقتصاد و کشاورزی»

زنجیره حکمرانی خوب

مفهوم

بر اساس جدیدترین تعریف بانک جهانی، حکمرانی خوب، در اتخاذ سیاست‌های پیش‌بینی شده و صریح حکومت، تصمیمات اداری و سیاسی شفاف، مسئولیت‌پذیری کارگزاران، پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی در قبال عملکردهای خود، مشارکت فعال شهروندان و همچنین برابری همه شهروندان در برابر قانون تبلور می‌یابد. به طور کلی می‌توان گفت حکمرانی خوب، تعیین کیفیت و چگونگی اداره سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور برای رسیدن به اهداف معین شده، می‌باشد. این مورد در برگیرنده‌ی روش‌ها و راهکارهایی است که شهروندان و سایر کنش‌گران اجتماعی می‌توانند از این طریق، توانایی دنبال کردن علایق و حقوق قانونی خود را داشته باشند.

ذهن فعال

مندلیف و هنر الگو یابی

علیرضا شریف مقدسی

دفتر امور اقتصادی سازمان تات

یک تورنمنت حذفی بوکس برگزار شده است. این تورنمنت ۱۱۴ شرکت کننده داشته و در مرحله اول ۵۷ مبارزه برگزار شده است، در مرحله دوم برای هر جفت از ۵۷ شرکت کننده باقیمانده، یک مبارزه برگزار شده و با انجام ۲۸ مبارزه، نتایج این مرحله معلوم شده است. (در این مرحله به یک نفر استراحت داده اند، یعنی او در این مرحله مبارزه نکرده و مستقیم به مرحله بعد رفته است.) دوباره برای هر جفت از ۲۹ شرکت کننده باقیمانده یک مبارزه برگزار شده است و به همین ترتیب عمل شده تا قهرمان این مسابقات معین شود.

الف) برای تعیین قهرمان در این تورنمنت، در کل چند مسابقه برگزار شده است؟

ب) اگر در یک تورنمنت n نفر شرکت کرده باشند، دست کم باید چند مسابقه برگزار شود تا قهرمان معلوم گردد؟

جواب سوالات را برای ما بفرستید

مدیریتی، سلامت بدن، روح و روان

محمد رضا شیرزادی؛ دفتر امور اقتصادی

واقع‌های عبرت آموز

در زمان محاصره شهر لنینگراد (امروزه سنت پترزبورگ) توسط ارتش نازی در جنگ جهانی دوم، دمیتری شوستاکوویچ آهنگساز برجسته روس، سمفونی هفتم خود را که به «سمفونی لنینگراد» مشهور است، ساخت و آن را به عنوان نمادی از مقاومت و فغان مردم شهر در برابر محاصره اجرا کرد. این سمفونی در ۹ اوت ۱۹۴۲ در لنینگراد اجرا شد و با وجود آذیر حمله هوایی و محاصره شهر توسط ارتش نازی، مردم سالن را ترک نکردند و تا پایان اجرا ماندند. این اثر به شدت افکار عمومی را تهییج و روحیه مقاومت را در شهر حفظ کرد و از سقوط شهر جلوگیری کرد. این اثر به سرعت هم در شوروی و هم در غرب به عنوان نمادی از مقاومت در برابر تمامیت‌خواهی و نظامی‌گری نازی‌ها مورد پسند عموم قرار گرفت. از این اثر همچنان به عنوان گواه و شهادت بزرگ موسیقایی حدود ۲۵ میلیون از شهروندان شوروی که جانشان را در جنگ جهانی دوم از دست دادند، یاد می‌شود. زمان تصنیف این سمفونی مربوط به دوره‌ایست که وی در هنگام محاصره لنینگراد در جنگ جهانی دوم در این شهر در قسمت دفاع ضد هوایی ارتش شوروی خدمت می‌کرد. میکروفیلیم دستنوشته سمفونی هفتم از راه تهران و با دشواری به آمریکا رسید. آرتورو توسکانینی رهبر نامی ارکستر اثر را در نیویورک اجرا کرد. با این اجرا مقاومت لنینگراد و نوید شکست ارتش نازی به گوش میلیون‌ها انسانی رسید که در آرزوی پایان جنگ بودند. پس از مدتی سمفونی لنینگراد با اجرا در لندن و نیویورک در سراسر دنیا معروف شد و به نام بزرگ‌ترین آهنگ زمان جنگ شناخته شد و واقعاً هم تا پایان جنگ، هیچ آهنگی اهمیت و موفقیت سمفونی ۷ شوستاکوویچ را نیافت. شوستاکوویچ هم نشان استالین گرفت و تصویرش به عنوان چهره‌ای تأثیرگذار به روی جلد مجله تایم رفت.

داستان مدیریتی:

تاج‌گذاری ملکه خاک در چمن؛ قهرمانی طوفانی اشویانتک در ویمبلدون:

ستاره لهستانی به قاطعانه‌ترین شکل ممکن به ششمین گرند اسلم خود رسید.

تنیسفا - ایگا اشویانتک (Iga Swiatek) با ارائه نمایشی بی‌رحمانه اماندا انیسیمووا (Amanda Anisimova) را شکست داد و به مقام قهرمانی رقابت‌های گرند اسلم ویمبلدون دست یافت. اشویانتک "با تسلط روانی بالا و بازی بی‌نقص"، در کمتر از یک ساعت و با نتیجه قاطع پیروز شد و برای نخستین بار قهرمان ویمبلدون شد.

در دیدار پایانی این رقابت‌ها که عصر روز شنبه در لندن برگزار شد، نفر چهارم تنیس زنان اجازه نفس کشیدن به حریف آمریکایی خود نداد و ظرف مدت ۵۷ دقیقه بدون واگذاری حتی یک گیم در دو ست پیاپی با نتایج ۶-۰ و ۶-۰ به برتری رسید تا صدمین پیروزی او در مسابقات گرند اسلم با فتح کهن‌ترین تورنمنت تنیس همراه شود. پایان ۱۳ ماه قحطی جام برای ستاره ۲۴ ساله لهستانی آن هم با کسب اولین قهرمانی در ویمبلدون که شاید خوشبین‌ترین هوادار او هم پیش از آغاز رقابت‌ها توقعش را نداشت.

این پیروزی، سنگین‌ترین شکست فینال زنان در ویمبلدون از سال ۱۹۱۱ تاکنون بود و نشان‌دهنده تسلط کامل اشویان‌تک بر فشار روانی و شرایط بازی بود. آنیسیمووا که بازیکنی پرسابقه‌تر بود، نتوانست کنترل استرس و اضطراب خود را حفظ کند و این موضوع باعث افت عملکردش شد

تحلیل مدیریتی و روانشناسی فینال ویمبلدون زنان ۲۰۲۵

ویژگی	ایگا شویاتک (قهرمان)	آماندا آنیسیمووا (رقیب)
مدت زمان بازی	کمتر از ۱ ساعت	کمتر از ۱ ساعت
سابقه در چمن	کم (اولین قهرمانی در ویمبلدون)	پرسابقه‌تر در گرنداسلم‌ها
کنترل استرس و اضطراب	بسیار بالا، حفظ آرامش کامل	دچار استرس و عدم تسلط روانی
واکنش به فشارهای لحظه‌ای	مدیریت شده و متمرکز	نوسانات هیجانی و سردرگمی
اعتماد به نفس در لحظات حساس	بالا و پایدار	کاهش یافته و متزلزل
مدیریت اشتباهات	سریع بازیابی و ادامه بازی	تمرکز از دست رفته و کاهش عملکرد
نتیجه نهایی	پیروزی ۶-۰، ۶-۰	شکست کامل

نکات مدیریتی و روانشناسی مهم:

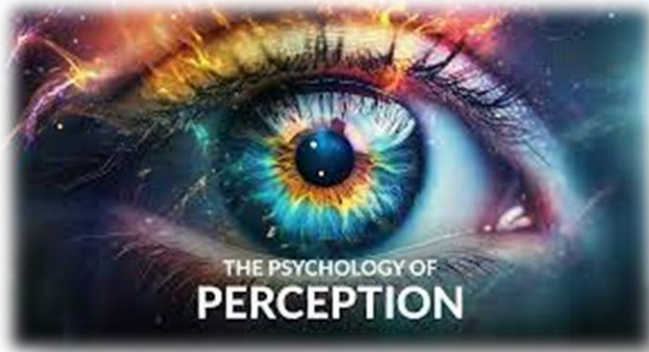
۱. تسلط روانی کلید پیروزی: شویاتک با وجود تجربه کمتر در زمین چمن، توانست با تمرکز بالا و آرامش کامل، فشار روانی را مدیریت کند و از اشتباهات خود درس بگیرد.
۲. عدم کنترل روانی رقیب: آنیسیمووا در لحظات حساس بازی دچار اضطراب و استرس شد که باعث افت عملکرد و اشتباهات مکرر شد.
۳. مدیریت جلسه رقابت: حضور با طیب خاطر و تسلط کامل در میدان مسابقه، همانند جلسات مدیریتی، باعث می‌شود تصمیمات بهتر و عملکرد بهینه حاصل شود.
۴. تمرین مهارت‌های ذهنی: تمرین‌های مدیریت‌ش، تنفس عمیق و تمرکز حواس به شویاتک کمک کرد تا در شرایط سخت آرامش خود را حفظ کند.

درس مدیریتی از فینال ویمبلدون ۲۰۲۵ زنان:

این مسابقه نشان داد که سابقه و مهارت فنی به تنهایی کافی نیست و مدیریت استرس و تسلط روانی در لحظات حساس، تعیین‌کننده موفقیت نهایی است. در هر رقابت، جلسه یا چالش مهم، حفظ آرامش، تمرکز و اعتماد به نفس، کلید پیروزی و پیشرفت است.

این تجربه به مدیران، ورزشکاران و همه افرادی که در شرایط رقابتی قرار دارند یادآوری می‌کند که باید علاوه بر آمادگی فنی، روی مهارت‌های روانی و مدیریت فشار کار کنند تا در لحظات سرنوشت‌ساز بهترین عملکرد را ارائه دهند.

Attention in psychology

بحثی از روان شناسی شناختی

توجه چیست؟

توجه (Attention) در روان شناسی فرآیندی شناختی است که به فرد امکان می‌دهد تمرکز خود را بر روی اطلاعات یا محرک‌های خاصی در محیط معطوف کند و سایر اطلاعات را کنار بگذارد یا کمتر پردازش کند. توجه ظرفیت و مدت محدودی دارد، یعنی نمی‌توانیم همزمان به همه چیزها توجه کنیم و فقط بخشی از آنچه در محیط است به صورت آگاهانه پردازش می‌شود.

ویلیام جیمز، روانشناس برجسته، توجه را این‌طور تعریف کرده است: «توجه یعنی انتخاب و تمرکز ذهن بر روی یک یا چند مورد به خصوص، در حالی که سایر موارد نادیده گرفته می‌شوند.» برای مثال، وقتی در محیطی پر سر و صدا تلفن زنگ می‌خورد و تمام حواس خود را معطوف صدای آن می‌کنیم، در واقع توجه خود را به صورت انتخابی به آن اختصاص داده‌ایم.

توجه از چند نوع اصلی تشکیل می‌شود:

۱. توجه انتخابی (Selective Attention): تمرکز بر یک محرک خاص با نادیده گرفتن بقیه.
۲. توجه تقسیم‌شده (Divided Attention): تقسیم تمرکز بر چندین فعالیت یا محرک.
۳. توجه پایدار (Sustained Attention): حفظ تمرکز در طول زمان.
۴. توجه متناوب (Alternating Attention): جابجایی توجه بین فعالیت‌ها به صورت متناوب.

توجه نقش کلیدی در یادگیری، عملکرد روزمره و پردازش اطلاعات دارد و نداشتن توجه مناسب می‌تواند به اختلالات شناختی و مشکلات رفتاری منجر شود.

در ادامه به یک نظریه در این مورد می‌پردازیم

نظریه یکپارچه‌سازی ویژگی‌ها (Feature Integration Theory)

۱. مفهوم اصلی

این نظریه بیان می‌کند که اجزای مختلف یک محرک (مثل رنگ، شکل، جهت حرکت، اندازه) ابتدا به طور جداگانه و به صورت خودکار در «مرحله پیش‌توجهی» پردازش می‌شوند. در این مرحله، مغز به ویژگی‌های ساده توجه می‌کند ولی این ویژگی‌ها به صورت مجزا هستند و هنوز به هم متصل نشده‌اند.

۲. مرحله پیش توجهی (Pre-attentive Stage)

۱. ویژگی‌ها به طور مستقل پردازش می‌شوند.
۲. این فرایند سریع و خودکار است، بدون نیاز به توجه فعال.
۳. مثال: ما رنگ قرمز یا شکل دایره را به سرعت در میان اشیا تشخیص می‌دهیم، حتی بدون تمرکز ویژه.

۳. مرحله توجه (Focused Attention Stage)

۱. در این مرحله، مغز با استفاده از توجه فعال، ویژگی‌های پراکنده را به هم می‌چسباند و به صورت یک شیء واحد درمی‌آورد.
۲. بدون این مرحله، اجزا جدا از هم باقی می‌مانند و در نتیجه ادراک نادرست یا سردرگمی رخ می‌دهد.
۳. توجه، نقش «چسب» را دارد که ویژگی‌ها را ترکیب می‌کند.

۴. اهمیت توجه

- توجه برای ادغام موفقیت‌آمیز ویژگی‌ها ضروری است.
- اگر توجه مختل شود، ممکن است افراد ویژگی‌ها را به اشتباه به اشیا متفاوت نسبت دهند (خطای ترکیب ویژگی‌ها).

۵. کاربردهای نظریه

۱. توضیح خطاهای ادراکی در شرایطی که محرک‌ها پیچیده‌اند.
۲. کاربرد در طراحی رابط‌های کاربری و تبلیغات برای جذب بهتر توجه مخاطب.
۳. نقش حیاتی در فهم چگونگی عملکرد حافظه و یادگیری بصری.

۶. نمودار ساده فرایند نظریه

مرحله	ویژگی‌ها	نقش توجه
مرحله پیش توجهی	پردازش ویژگی‌های منفرد (رنگ، شکل)	خودکار، بدون توجه فعال
مرحله توجه	ترکیب ویژگی‌ها در یک شیء واحد	توجه فعال، چسباندن ویژگی‌ها

نظریه یکپارچه‌سازی ویژگی‌ها دیدگاه مهم و بنیادینی در روانشناسی شناختی است که نشان می‌دهد چرا توجه به عنوان یک فرایند مرکزی و حیاتی در ادراک و فهم محیط اطراف ما عمل می‌کند.

چه خبر؟

آخرین خبرها از تدوین و نظارت بر الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی

علیرضا توکلی: موسسه تحقیقات فنی و مهندسی (دبیرخانه الگوی کشت)

دبیرخانه ستادی تدوین و نظارت بر الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی

به همت دبیرخانه ستادی تدوین و نظارت بر الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی و در راستای تکالیف بند الف ماده ۳۳ قانون برنامه هفتم پیشرفت و رویکردهای سند ملی دانش بنیان امنیت غذایی مبنی بر تهیه برنامه تولید بهینه (الگوی کشت) محصولات کشاورزی و با امان نظر به اسناد بالادستی موضوع الگوی تولید بهینه محصولات کشاورزی (سند ملی دانش بنیان امنیت غذایی و اسناد پشتیبان آن، برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی، سند ملی آمایش سرزمین، قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و نیز سیاست‌های مقام عالی وزیر محترم) موارد ذیل تهیه و در دسترس قرار گرفت:

۱. ویراست نخست به‌هنگام برنامه تولید بهینه (الگوی کشت) ملی محصولات کشاورزی کشور، سال زراعی ۱۴۰۵-۱۴۰۴ (جلد اول: الگوی کشت محصولات زراعی)
۲. ویراست نهایی برنامه تولید بهینه (الگوی کشت) ملی محصولات کشاورزی کشور، سال زراعی ۱۴۰۵-۱۴۰۴ (جلد دوم: الگوی کشت محصولات باغبانی)
۳. ویراست نهایی برنامه تولید بهینه (الگوی کشت) ملی محصولات کشاورزی کشور، سال ۱۴۰۴ (جلد سوم: الگوی تولیدات شیلاتی کشور)
۴. گزارشات نظارتی استانی و ملی بر اجرای الگوی کشت سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

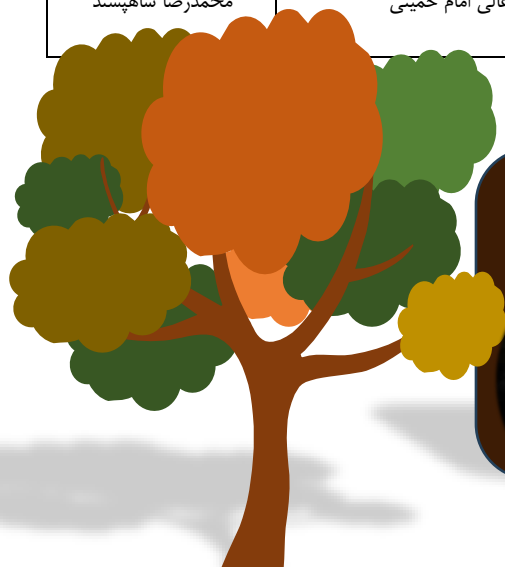
اطلاعات جامع و به‌روز الگوی کشت در تارنمای دبیرخانه تدوین و نظارت بر الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی به آدرس ncp.areeo.ac.ir قابل دسترس برای عموم است.

گزارشات نهایی و پروپوزالهای مصوب شش ماهه نخست سال ۱۴۰۴ دفتر امور اقتصادی (علیرضا حمزه لویی)

ردیف	عنوان گزارش	مرکز	مجری/مجری مسئول
۱	بررسی اثربخشی بین‌المللی تولیدات علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲	مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی	علیرضا بهمن آبادی
۲	بررسی و ارائه الگوی کاربردی- اجرایی تشکیل و توسعه زنجیره ارزش محصول زیتون در استان زنجان	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان زنجان	مجتبی نوری
۳	ارزیابی اقتصادی کاربرد توام کودهای شیمیایی، آلی و زیستی در تناوب های زراعی مختلف (فاز اول)	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس	عبدالرسول شیروانیان
۴	برآورد مزیت نسبی و رقابتی تولید محصولات گلخانه ای در استان فارس	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس	دادگر محمدی
۵	بررسی وضعیت زنجیره ارزش محصولات گلخانه ای و تدوین راهبرد مطلوب آن در استان فارس	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس	بهروز حسن پور
۶	تعیین مزیت نسبی محصول کینوا در مقایسه با سایر محصولات زراعی قابل کشت در شرایط اقلیمی کشور بر اساس محدودیت آب	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس	دادگر محمدی
۷	واکاوی عوامل مؤثر بر پذیرش کشاورزی حفاظتی با اقتباس از مدل تشخیص جامع عمل CADM در میان کشاورزان شهرستان اراک	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی	زهرا خوشنودی فر
۸	بررسی اقتصادی منافع و هزینه های کشت محصولات سبزی و صیفی گلخانه ای در استان فارس	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس	ابراهیم زارع
۹	فراترکیب تحقیقات اقتصادی-اجتماعی زعفران	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان خراسان رضوی	محمد مظهری
۱۰	ارائه الگوی بهینه مدیریت برای توانمندسازی بهره برداران کشاورزی منطقه سیستان	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان سیستان (زابل)	محمود محمدقاسمی
۱۱	بررسی سطح آمادگی فناوری و آمادگی بازار یافته‌های طرح‌های تحقیقاتی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی و عوامل مؤثر بر ارتقای این سطح	مرکز آموزش عالی امام خمینی	محمدرضا شاهپسند

فرقی نمی کند ۲۰ساله هستید یا ۸۰ ساله؛ هرکس آموختن را متوقف کند پیر خواهد شد. هرکس پیوسته بیاموزد، جوان خواهد ماند. مهم ترین چیز در زندگی، جوان نگه داشتن ذهن است.

هنری فور

پروپوزال‌های مصوب در ششماهه اول سال ۱۴۰۴

ردیف	عنوان گزارش	مرکز	مجری/مجری مسئول
۱	بررسی عوامل تأثیرگذار بر رفتارهای محیط‌زیست‌گرایانه در راستای حفاظت از گل سوسن چلچراغ در بین روستائیان استان گیلان: کاربرد نظریه شناختی - اجتماعی	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان گیلان	سعید مهرجو
۲	ارزیابی اقتصادی تولید علوفه در استان تهران	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس	جعفر طهماسبی
۳	ارزیابی نیم قرن برونادهای علمی پژوهشگران سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (۱۳۵۳ - ۱۴۰۳)	مرکز فناوری اطلاعات و رسانی	علیرضا بهمن آبادی
۴	طراحی و ارائه مدل مشارکتی برای مدیریت پسماندهای شهری، روستایی و کشاورزی در استان مازندران	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مازندران	عباس علی پور نخی
۵	ارزیابی صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی در استان کرمان	مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان کرمان	مهديه ساعی
۶	شناسایی و بررسی عوامل موثر بر رهبری تحول آفرین در بهره وری سازمان تات	دفتر امور اقتصادی	محمد رضا شیرزادی

زیبایی، زشتی را خجالت زده می‌کند. قدرت، ضعف را خجالت زده می‌کند.

مرک، زندگی را خجالت زده می‌کند و «ایده آل»، همه ما را خجالت زده

می‌کند. بنابراین، ما از ایدئال می‌ترسیم، از آن بیزاریم

جردن پترسون (روان‌شناس معاصر)

تنها کسی
می‌تواند یاد
بگیرد که بتواند
مانند یک ابله
تازه‌کار باشد.

PersianPeterson.ir

جردن پترسون

مجوز کسب و کار؛ مژگان شاعری

❖ کد آیسیک ملی (کد بین المللی) برای کلیه مجوزهای کسب و کار موسسات مرتبط، از وزارت امور اقتصاد و دارایی، اخذ گردید.

کد آیسیک (ISIC) یک سیستم بین‌المللی برای طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی است که توسط سازمان ملل متحد تدوین شده است. هدف اصلی از ایجاد این سیستم، ایجاد یک زبان مشترک برای توصیف و مقایسه فعالیت‌های اقتصادی در سطح جهانی است. در ایران نیز این سیستم توسط سازمان امور مالیاتی کشور و در راستای هوشمندسازی امور مالیاتی استفاده می‌شود و هر کسب‌وکار موظف است یک کد ISIC مشخص برای خود داشته باشد. این کد یک روش استاندارد برای شناسایی و طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی مختلف است.

❖ در مرداد و شهریور ۱۴۰۴ تعدادی از موسسات موفق اخذ این استاندارد کردند.

کتاب اطلس سرمایه‌گذاری؛ مژگان شاعری

پروژه‌های اقتصادی در قالب پروژه‌های زودبازده و مشارکت با بخش خصوصی توسط واحدهای تابعه شناسایی و در این کتاب تدوین گردید. که در حال حاضر در پورتال دفتر امور اقتصادی بارگذاری شده است.

تفاهم نامه همکاری مشترک سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با شرکت نیک اندیشان در راستای اجرای پروژه های اقتصادی؛ مژگان شاعری

• موضوع تفاهم نامه:

۱. همکاری در شناسایی و تعریف پروژه های اجرایی مشترک در زمینه فعالیت های زیر در چهارچوب قوانین و مقررات:
۲. اجرای طرح های پایلوت جهت استفاده و بهره برداری بهینه از ظرفیت های تحقیقاتی و آموزشی موسسات و مراکز وابسته به طرف اول
۳. همکاری مشترک در تجاری سازی نتایج تحقیقات و بازاریابی محصولات تولیدی
۴. همکاری و مشارکت در پروژه ها به منظور انجام فعالیت های مدنظر، با اولویت در اختیار گرفتن و تکمیل پروژه های نیمه تمام طرف اول
۵. پیمان مدیریت و بهره برداری از ظرفیت های واحدهای تحقیقاتی و آموزشی طرف اول با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه

دفتر امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی دوره های آموزشی

مصوب بازار پول و سرمایه و بهره‌وری در کشاورزی را برگزار کرد (مدرس دوره علیرضا شریف مقدسی)؛ راحله فرهنگ

۱) سازمان تحقیقات، ترویج و آموزش کشاورزی به عنوان یکی از سازمان های تابعه وزارت جهاد کشاورزی، مرجع رسمی توسعه دانش، فناوری و آموزش در بخش کشاورزی کشور با هدف ارتقاء بهره‌وری، پایداری تولیدات کشاورزی، توسعه منابع انسانی و انتقال یافته های علمی به بهره‌برداران، فعالیت نموده و نقش کلیدی در زنجیره علم تا عمل در بخش کشاورزی ایفا می‌کند. این سازمان از ادغام سه حوزه راهبردی تحقیقات کشاورزی، ترویج کشاورزی و آموزش های تخصصی و مهارتی کشاورزی شکل گرفته و به عنوان حلقه اتصال بین مراکز علمی و تحقیقاتی، نظام آموزشی و جامعه بهره‌بردار فعالیت می‌کند. این سازمان در راستای ارتقاء سطح علمی و فنی جامعه هدف، دوره های آموزشی مصوب سال جاری خود را با رعایت استانداردهای ملی برگزار می‌نماید. این دوره ها با برنامه ریزی دقیق و بهره‌مندی از اساتید مجرب و کارشناسان برجسته حوزه های تخصصی، طراحی و تدوین شده اند تا پاسخگوی نیازهای روز بازار کار و توسعه مهارت های حرفه ای شرکت کنندگان باشند. دوره های آموزشی مذکور شامل سرفصل های تخصصی به روز رسانی شده، آموزش های عملی و ارزیابی های مستمر بوده و در نهایت، شرکت کنندگان موفق به دریافت گواهینامه رسمی و معتبر خواهند شد. این گواهینامه ها، علاوه بر اعتبار داخلی، دارای قابلیت ارزیابی و استعلام در مراجع ذی ربط بوده و می‌تواند به عنوان یکی از شاخص های کیفیت و تخصص در حوزه های مرتبط مورد استفاده قرار گیرد. دفتر امور اقتصادی سازمان تات نیز در ادامه برنامه های ارتقاء دانش و تخصص مدیران، کارشناسان و فعالان بخش کشاورزی، در شهریور ماه ۱۴۰۴ دو دوره آموزشی مصوب و دارای کد آموزشی برگزار نمود.

دوره نخست با عنوان «بازار و نهاده های پول و سرمایه» در تاریخ ۲۵ شهریور ۱۴۰۴ به منظور افزایش آگاهی شرکت کنندگان درباره ساختار و عملکرد بازارهای مالی، ابزارهای تأمین مالی، نحوه جذب سرمایه و مدیریت منابع مالی در بخش کشاورزی برگزار شد. در این دوره، شرکت کنندگان ضمن آشنایی با ابزارهای نوین سرمایه گذاری و روش های پوشش ریسک مالی، به بررسی چالش ها و فرصت های تأمین نقدینگی در بخش کشاورزی پرداختند.

۲) دوره دوم تحت عنوان «بهره‌وری در کشاورزی» که اولین جلسه آن در سال جاری در تاریخ ۳۰ شهریور ۱۴۰۴ با هدف ارتقاء بهره‌وری منابع و نهاده های کشاورزی، افزایش بازدهی تولید، کاهش ضایعات و بهبود مدیریت مصرف آب و انرژی برگزار گردید، در این برنامه آموزشی، که با

سخنرانی خانم دکتر میرزایی دبیر کمیته بهره‌وری وزارت جهاد کشاورزی و دکتر حبیبی معاون راهبری تولیدی- زیربنایی سازمان ملی بهره‌وری ایران برگزار گردید، بر مفاهیم ارتقای بهره‌وری خدمات دولتی شامل طراحی و پیاده‌سازی نظام سنجش بهره‌وری خدمات کلیه دستگاه‌های اجرایی در راستای برنامه هفتم، برنامه جامع اصلاح نظام اداری دولت چهارم و برنامه ارتقای بهره‌وری در بخش عمومی تاکید گردید.

هر دو دوره به صورت رسمی و با تایید نهادهای ذی‌ربط برگزار و دارای کد آموزشی معتبر بوده و شرکت‌کنندگان پس از پایان موفقیت‌آمیز دوره‌ها، گواهی‌نامه معتبر دریافت می‌کنند.

دفتر امور اقتصادی سازمان تات، با تاکید بر اهمیت آموزش مستمر در ارتقاء کیفیت فعالیت‌های کشاورزی اعلام کرد که این دوره‌ها در راستای توانمندسازی نیروی انسانی و توسعه پایدار بخش کشاورزی برنامه‌ریزی و اجرا شده‌اند و برنامه‌ریزی برای برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی بیشتر در آینده نیز ادامه خواهد داشت.

اقتصاد کشاورزی و پسته؛ رضا صداقت؛ پژوهشکده پسته کشور

دکتر رضا صداقت (دکترای اقتصاد سیاست و توسعه کشاورزی و رئیس پژوهشکده پسته کشور)، به مناسبت ۱۵ شهریور، روز ملی پسته، اعلام کرد که سالانه حدود ۱.۵ میلیارد دلار ارزآوری از محل صادرات پسته برای کشور به دست می‌آید. صداقت با اشاره به اینکه ایران دارای بیشترین سطح زیرکشت پسته در جهان را دارا است و پس از آمریکا در تولید پسته مقام دوم دنیا را دارد، اظهار داشت: پژوهشکده پسته در حوزه‌های اقتصاد رفتاری، اقتصاد تولید، بازار و رفتارشناسی باغداران و کشاورزان تحقیقات ارزشمندی انجام داده است. وی افزود، مطالعه رفتار و انگیزه‌های کشاورزان به افزایش بهره‌وری در تولید پسته کمک شایانی می‌کند.

دکتر غلامرضا گل محمدی، معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (تات)، در سفر اخیر خود به استان کرمان، از بزرگترین کلکسیون ارقام پسته (طرح تولید پیوندک سالم و نهالستان بزرگ پژوهشکده پسته) در محل ایستگاه شماره ۲ پسته رفسنجان بازدید کرد. در این بازدید، دکتر گل محمدی با همراهی مسئولان استانی و محققان، از نزدیک با فعالیت‌های پژوهشی و اجرایی این مرکز آشنا شد. وی ضمن بررسی وضعیت پژوهشی و تقویت همکاری‌ها، بر اهمیت حفظ و نگهداری ذخایر ژنتیکی پسته در کشور تأکید کرد. ذخایر ژنتیکی پسته ایران در دنیا منحصر به فرد است و بیشترین تنوع ارقام پسته در این کشور وجود دارد. در حال حاضر، حدود ۱۵۰ رقم و ژنوتیپ پسته توسط همکاران تحقیقاتی و علاقمندان به این موضوع شناسایی، جمع‌آوری و در کلکسیون‌های پسته کشور نگهداری می‌شوند.

این بازدید نشان‌دهنده توجه ویژه وزارت جهاد کشاورزی به توسعه و تقویت تحقیقات در حوزه پسته و اهمیت آن به عنوان یکی از محصولات راهبردی کشاورزی کشور است.

رئیس کار گروه علمی محور

"سرمایه گذاری، تجارت، زنجیره ارزش و پیامدهای اقتصادی"

منصوب شد.

در راستای ارتقاء محتوای علمی و اجرایی همایش ملی تغییر اقلیم، سه نشست تخصصی کمیته علمی اقتصادی با حضور جمعی از اساتید، مدیران و کارشناسان برجسته در حوزه های اقتصاد کشاورزی، منابع طبیعی، بیمه، سرمایه گذاری، تجارت و سیاست گذاری اقلیمی برگزار گردید. این جلسات با هدف تبیین محورهای تخصصی، سامان دهی مسئولیت های علمی و تدوین چارچوب اجرایی مقالات، در دفتر امور اقتصادی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی شکل گرفت. در نخستین نشست، اعضای کمیته معرفی شدند و اهداف کلان همایش، بر اساس دستور وزیر محترم جهاد کشاورزی، مورد تشریح قرار گرفت. محورهای اقتصادی همایش شامل مدیریت مخاطرات اقلیمی، سرمایه گذاری، زنجیره ارزش، اقتصاد چرخشی، اقتصاد آب و کربن، و نقش فناوری های نوین در کشاورزی پایدار تعریف شد. در ادامه، مسئولیت های علمی و اجرایی میان اعضا توزیع و پیشنهادهایی در زمینه جذب مشارکت بخش خصوصی، همکاری با نهادهای پژوهشی، دعوت از سخنرانان بین المللی و بهره برداری از تجارب عملیاتی مطرح شد.

نشست دوم به بررسی ساختار پیشنهادی مقالات اختصاص یافت و چارچوب نگارش مقالات کنفرانسی مورد توافق قرار گرفت. مقرر شد هر نهاد مسئول، مقاله ای تخصصی در محور مرتبط تهیه کند و در تدوین آن به تحلیل چالش ها، ارائه الگوهای موفق و ناموفق، و پیشنهاد راهکارهای عملیاتی توجه داشته باشد. همچنین پیشنهاد تهیه کلیپ های روایت محور از تجارب اقلیمی در قالب تجربه نگاری تصویری با هدف ارتقاء اثربخشی همایش مطرح شد.

در سومین نشست، اعضا به نهایی سازی عناوین مقالات پرداختند. فهرست نهایی شامل موضوعاتی نظیر مدیریت عرضه آب کشاورزی، رقابت پذیری محصولات، بیمه کشاورزی، زنجیره تأمین مالی، مهندسی ارزش، ارزیابی سیاست های اقلیمی و تحلیل متاآنالیز مطالعات پیشین بود. زمان بندی تدوین، ارسال و داوری مقالات نیز مشخص شد و مقرر گردید چارچوب نگارش برای تمامی تهیه کنندگان ارسال شود. همچنین تأکید شد که مقالات، ضمن رعایت اصول علمی، باید به نیازهای اجرایی و سیاست گذاری کشور در مواجهه با تغییر اقلیم پاسخ دهند.

The effect of climate change on the economy of Iran's agricultural sector

در جهان امروز، توسعه پایدار به عنوان یک راهبرد اساسی برای حل چالش های جامعه ای و جهانی، از جمله تغییرات اقلیمی، فقر، و کاهش تنوع زیستی، به حساب می آید. در زمینه اجتماعی، توسعه پایدار به تعامل مؤثر با جوامع محلی، حقوق بشر، عدالت اجتماعی، و افزایش آگاهی مردم تأکید دارد.

دفتر امور اقتصادی سازمان تات ضمن قدردانی از مشارکت فعال اعضای کمیته علمی، استمرار هماهنگی میان نهادهای دولتی، بخش خصوصی و انجمن‌های علمی را لازمه تحقق اهداف همایش دانسته و امیدوار است خروجی این فرآیند علمی، بستری مؤثر برای تصمیم‌سازی‌های ملی در حوزه کشاورزی و منابع طبیعی فراهم آورد.

چهارمین نشست تخصصی گروه تحقیقات اقتصادی - اجتماعی دفتر امور اقتصادی - همدان شهریور ۱۴۰۴

چهارمین نشست تخصصی گروه تحقیقات اقتصادی - اجتماعی دفتر امور اقتصادی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی (تات)، در روزهای ۴ و ۵ شهریور ۱۴۰۴ با حضور نمایندگان علمی و پژوهشی از استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، کردستان، لرستان، کرمانشاه، خوزستان، ایلام و موسسه تحقیقات کشاورزی دیم، به میزبانی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان برگزار شد. این نشست با هدف هم‌افزایی علمی، تبادل تجربیات و هم‌راستاسازی فعالیت‌های پژوهشی استانی با برنامه‌های راهبردی ملی، در فضایی تخصصی و تعاملی برگزار گردید و با استقبال گسترده پژوهشگران و کارشناسان همراه بود.

در جریان نشست، پنج برنامه راهبردی مصوب دفتر امور اقتصادی مورد بررسی و تبیین قرار گرفت و گزارش جامعی از سیمای کشاورزی استان میزبان ارائه شد. همچنین پروژه‌های پیشنهادی استان‌های شرکت‌کننده معرفی و تحلیل گردید و فضای مناسبی برای تبادل نظر پیرامون چالش‌های مشترک پژوهشی فراهم آمد. این محورهای محتوایی، ساختار نشست را به سمت هدف‌گذاری دقیق و هم‌راستا با سیاست‌های کلان کشاورزی کشور هدایت کرد.

از جمله مهم‌ترین خروجی‌های این نشست، شناسایی چالش‌های مشترک در حوزه پژوهش شامل کمبود اعتبارات، فقدان نیروی انسانی متخصص و طولانی بودن فرآیند تصویب پروژه‌ها بود. همچنین بر لزوم هماهنگی میان پژوهش‌های استانی و برنامه‌های راهبردی ملی تأکید شد و توجه ویژه‌ای به مسائل منطقه‌ای و اقلیمی در طراحی پروژه‌های تحقیقاتی صورت گرفت. این دستاوردها، مسیر اصلاحات ساختاری و برنامه‌ریزی هفتمند را روشن‌تر ساختند.

نشست همدان با برگزاری جلسات تخصصی با حضور اساتید برجسته، ارائه گزارش‌های مستند از وضعیت کشاورزی استان‌ها، و ایجاد فضای تعاملی میان نمایندگان استانی، جلوه‌ای از تعامل علمی و آینده‌نگری در بخش کشاورزی را به نمایش گذاشت. توجه به مسائل راهبردی و آینده‌نگارانه، این نشست را به الگویی موفق در برگزاری نشست‌های تخصصی حوزه اقتصاد کشاورزی تبدیل کرد.

بازدید از مرکز تحقیقات استان چهارمحال و بختیاری (مرداد ماه ۱۴۰۴):

توسط همکاران: مهرداد مجاوری و علیرضا بابا بگلو؛ دفتر امور اقتصادی

بازدید تخصصی از مرکز تحقیقات کشاورزی چهارمحال و بختیاری؛ نگاهی نو به توسعه پایدار و درآمدزایی ایستگاه‌های تحقیقاتی

در مرداد ماه ۱۴۰۴، همکاران دفتر امور اقتصادی، مهرداد مجاوری و علیرضا بابا بگلو، بازدیدی جامع و تخصصی از مرکز تحقیقات کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری انجام دادند. این بازدید با هدف ارزیابی وضعیت کنونی ایستگاه‌های تحقیقاتی و بررسی برنامه‌های توسعه‌ای برای افزایش بهره‌وری و پویایی اقتصادی آن‌ها صورت گرفت.

در جلسه تخصصی که با حضور دکتر حقیقی، رئیس مرکز تحقیقات، دکتر مرشدی معاون پژوهشی، مهندس طالبی معاون برنامه‌ریزی و مهندس خداوردی مسئول بودجه برگزار شد، ضمن بررسی فعالیت‌های جاری، برنامه‌های راهبردی برای رونق هرچه بیشتر ایستگاه‌های تحقیقاتی استان ارائه و مورد تبادل نظر قرار گرفت.

ایستگاه تحقیقاتی چهارتخته با تمرکز بر کشت سیب‌زمینی و گندم در سطوح چند هکتاری، برنامه‌ریزی برای توسعه کشت بذور فن‌آورانه و تولید ارقام برتر لوبیا، همچنین ایجاد مجتمع گلخانه‌ای به منظور ارتقای بهره‌وری کشاورزی را در دستور کار دارد.

ایستگاه تحقیقاتی بلداجی علاوه بر کشت گندم و لوبیا، با پیشنهاد فعال‌سازی مجدد مرغداری و دامداری در قالب مشارکت با بخش خصوصی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های محلی نظیر تولید گلاب از گل محمدی، برنامه‌های متنوعی برای افزایش درآمدزایی و توسعه پایدار معرفی کرد.

در **ایستگاه گهرباران**، کشت سیب‌زمینی، زعفران و گندم در مساحتی وسیع دنبال می‌شود و برنامه‌هایی مانند پرواربندی گاو نژاد سیمینتال و کشت موسیر به منظور تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و افزایش بازدهی مد نظر است.

ایستگاه بادام سوادجان نیز به عنوان یکی از قطب‌های تولید نهال و محصول بادام، پیشنهاد ایجاد باغات تجاری جدید و تولید سالیانه حداقل ۱۰۰ هزار اصله نهال بادام پیوندی را ارائه کرده است.

در خصوص ایستگاه تحقیقاتی قلعه قارک که به دلیل مشکلات بی‌آبی در حالت غیر فعال قرار دارد، برنامه‌های نوآورانه‌ای نظیر کشت گیاهان دارویی آویشن، آنگوزه و باریجه با هدف تولید بذر و ایجاد پایلوت‌های تکثیر بذر گیاهان مرتعی با مشارکت بخش خصوصی پیشنهاد شده است.

این بازدید و بررسی‌ها نشان از اهتمام مرکز تحقیقات کشاورزی چهارمحال و بختیاری در جهت بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی، ارتقای فناوری‌های کشاورزی و توسعه اقتصادی پایدار در بخش کشاورزی استان دارد. با اجرای این برنامه‌ها انتظار می‌رود شاهد تحولات مثبت و چشمگیری در بهره‌وری، درآمدزایی و توسعه زیست‌محیطی منطقه باشیم.

بازدید از مرکز تحقیقات استان زنجان (مرداد ماه ۱۴۰۴)

توسط همکاران: مهرداد مجاوری و علیرضا بابا بگلو

بازدید تخصصی از مرکز تحقیقات کشاورزی استان زنجان؛ رویکردی نوین به توسعه پایدار و بهره‌وری ایستگاه‌های تحقیقاتی در مرداد ماه ۱۴۰۴، مهرداد مجاوری و علیرضا بابا بگلو از دفتر امور اقتصادی، بازدیدی تخصصی و جامع از مرکز تحقیقات کشاورزی استان زنجان انجام دادند. این بازدید با هدف ارزیابی وضعیت کنونی ایستگاه‌های تحقیقاتی و بررسی برنامه‌های توسعه‌ای برای افزایش بهره‌وری، درآمدزایی و پویایی اقتصادی آن‌ها صورت گرفت.

در جلسه‌ای که پیش از بازدید در دفتر ریاست مرکز با حضور دکتر عظیمی رئیس مرکز، دکتر اسدی معاون پژوهشی، دکتر آقاجانلو معاون برنامه‌ریزی و دکتر عین‌الهی رئیس بخش اقتصادی برگزار شد، اهداف بازدید و مسیر توسعه مرکز به صورت دقیق بررسی شد. مطالبی که در این بازدید برای ایستگاه‌های آن مرکز مطرح گردید به اجمال مطرح می‌شوند:

ایستگاه تحقیقاتی خیرآباد

این ایستگاه با تمرکز بر تولید هسته‌های اولیه بذور آبی و دیم گندم، جو و لوبیا در هکتار فعالیت می‌کند و کشت پیاز بذری در مساحت هفت هزار متر مربع نیز در قالب مشارکت انجام می‌شود. بخشی از اراضی به دلیل کمبود آب غیر فعال است. برنامه‌های پیشنهادی شامل بازسازی ساختمان آزمایشگاه، تولید مینی‌تیوبر سیب‌زمینی با فناوری کشت بافت، تولید پایه‌های نهال باغبانی و تولید بذور مادری است که در صورت رفع مشکلات آبی، موجب پویایی بیشتر این ایستگاه خواهد شد.

ایستگاه تحقیقاتی دیم خداینده

فعالیت اصلی این ایستگاه کشت غلات و حبوبات به منظور تولید بذور پرورشی و اجرای طرح‌های تحقیقاتی در سطح حدود چهار هکتار است که چهار هکتار دیگر به صورت آیش نگهداری می‌شود. این ایستگاه از منظر تولید بذور از اهمیت ویژه و حاکمیتی برخوردار است.

ایستگاه تحقیقاتی زیتون طارم

این ایستگاه به کشت و بررسی انواع مختلف زیتون در مساحت بیست و شش هکتار می‌پردازد و پژوهش‌های گسترده‌ای بر روی بیش از دویست و چهل ژنوتیپ و شصت و هشت رقم تجاری زیتون در سطح بین‌المللی انجام می‌دهد. برنامه‌های توسعه شامل ایجاد مرکز بین‌المللی آموزشی برای کشورهای خردکشت و تثبیت جایگاه و زنجیره ارزش زیتون در منطقه است.

ایستگاه قره‌چریان (آبخوان)

فعالیت‌های گسترده این ایستگاه شامل آبخوان دویست و نه هکتاری، دامداری گوسفند، استخر پرورش ماهی، مرغداری پنج هزار قطعه‌ای، کشت دیم، کشت گوجه فرنگی و گندم با آبیاری تکمیلی و کشت گندم بذری دیم در سطح وسیع می‌شود. برنامه‌های پیشنهادی برای توسعه این ایستگاه عبارتند از توسعه استخر پرورش ماهی، تولید علوفه از طریق زراعت سیلانی و هیدروپونیک، تولید کودهای مرکب ماکرو و میکرو، اجرای طرح الگویی کشت گیاهان دارویی و ایجاد پل‌های خورشیدی.

ایستگاه تحقیقاتی ماهنشان

این ایستگاه شامل شش هکتار کلکسیون پسته است که به دلیل مشکلات کم‌آبی، بخش اعظم اراضی به صورت آیش باقی مانده است.

ستاد مرکز تحقیقات

ستاد مرکز با امکانات متنوعی نظیر سالن مرغداری دو هزار قطعه‌ای، گلخانه دو هزار متری کشت توت فرنگی، کشت دیم گندم و جو در مساحت شصت هکتار، کشت ذرت علوفه‌ای در ده هکتار و گلخانه شیشه‌ای دویست متر مربعی (که به دلیل عدم استفاده مستهلک شده) فعالیت دارد. همچنین استخر ذخیره آب به ظرفیت دو هزار متر مکعب در این مجموعه واقع است.

مجتمع آزمایشگاهی شهید جعفری

این مجتمع شامل سه آزمایشگاه تخصصی خاک و آب، بیوتکنولوژی و امور دام و گیاهپزشکی است که به عنوان کانون پژوهشی مرکز تحقیقات استان فعالیت می‌کند.

بازدید اخیر و بررسی‌های انجام شده نشان از عزم جدی مرکز تحقیقات کشاورزی استان زنجان در بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی، ارتقای فناوری‌های نوین و توسعه پایدار در بخش کشاورزی دارد. اجرای برنامه‌های پیشنهادی، می‌تواند زمینه‌ساز تحولات مهمی در افزایش بهره‌وری و توسعه اقتصادی منطقه باشد.

مشارکت شما ما را در پر محتوا تر کردن خبرنامه یاری می‌کند

پاداشت همکار کران سنک و محقق پرافتخار

دکتر فاطمه عسکری بزایه

دکتر فاطمه عسکری بزایه، متولد ۱۳۵۰ در شهر رشت، استان گیلان، دانش آموخته مقطع دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی از دانشگاه خوارزمی می‌باشد که با دفاعی درخشان، موفق به اخذ مدرک با نمره عالی شدند.

ایشان اگرچه به عنوان عضو هیأت علمی جذب سازمان تات نشدند، اما با انگیزه‌ای والا و خستگی‌ناپذیر، تلاش‌های گسترده‌ای در حوزه تحقیقات کشاورزی انجام داده‌اند. در سال ۱۳۹۹، به پاس این تلاش‌ها، موفق به دریافت عنوان «محقق برتر» و تقدیرنامه از وزیر اسبق جهاد کشاورزی، شد. ایشان همچنین بارها به سبب فعالیت‌های علمی ارزشمند، از سوی روسای وقت در محل خدمت خود - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی گیلان - به عنوان «محقق برتر» تقدیر شده‌اند.

دکتر عسکری بزایه به دو زبان انگلیسی و آلمانی تسلط کامل داشته و در راستای انتقال دانش روز جهان به جامعه فارسی‌زبان، حدود ۱۵ کتاب را عمدتاً از انتشارات سازمان فائو (FAO) ترجمه و در مؤسسات و مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی به چاپ رسانده‌اند.

از دیگر دستاوردهای ایشان می‌توان به نقش‌آفرینی در اجرای قریب به ۳۰ پروژه تحقیقاتی کاربردی و نیز انتشار مقالات و گزارش‌های علمی و تحقیقاتی متعدد در مجلات معتبر داخلی و بین‌المللی اشاره کرد.

وی همواره کوشیده است با روحیه‌ای دلسوزانه و خستگی‌ناپذیر، سهم خود را در مسیر منافع ملی و در راستای اهداف سازمان تحقیقات ایفا کند. به تعبیر خود ایشان، همکاری در این سازمان از افتخارات زندگی‌شان محسوب شده و بابت این لطف الهی همواره شاکر بودند.

دکتر عسکری بزایه در شهریور سال جاری، پس از سال‌ها خدمت صادقانه، به افتخار بازنشستگی نائل آمد و دورانی جدید از زندگی و عرصه علم و دانش را تجربه خواهد کرد.

از خداوند منان برای این همکار ساعی، موفقیت‌های ادامه دار

در عرصه علم و دانش مسئلت داریم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله أكبر
الأخضر

دینغ ست ایران که ویران شود کنام پلنگان و شیران شود

دفتر امور اقتصادی (سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی)

تهران، بزرگراه پیمان، بعد از مقدس اردبیلی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی